

Nas tednik Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 7

V Celovcu, dne 18. februarja 1954

Cena 1 šilling

Lojalen državljani

V našem listu smo že ponovno pisali o možati obrambi, katero nudi tirolski poslanec in univerzitetni profesor dr. Franc Gschnitzer svojim rojakom v južnem Tirolu. Njegov govor v dunajskem parlamentu o južnem Tirolu smo objavili v izvlečkih tudi v našem listu.

Dne 24. januarja t. l. pa je dr. Gschnitzer napisal obširen članek pod naslovom „Lojalna država — lojalni državljani“ v tedniku „Der Volksbote“.

Na mnenje italijanskih listov, da pomenijo južno-tirolski Nemci le majhen odstotek vsega prebivalstva, vrhu tega pa je Avstrija še polneutalizirana in brezmočna mala država, piše dr. Gschnitzer: „Majhen ali velik, neutaliziran ali oborožen — pogajanja in sporazumi so samo možni na podlagi polne enakopravnosti.“

Členar piše dalje: „Italija ni bila pripravljena, da zaščiti posebnosti nemškega naroda in nemškega ozemlja, ki je bilo leta 1918 pripadalo Italiji. Južni Tirolci so občutili na lastni koži, da Italija noče ščititi položaja kakor je bil, ko je ta zemlja pripadla Italiji.“

Sodelovanje in sožitje zahteva lojalnost na obeh straneh. Sodelovanje z manjšino, ene v razmerju z državnim narodom majhne manjšine, zahteva dvojno lojalnost večinskega naroda. Dolžnost močnejšega je, da daje dober vzgled. Slabejši bo vedno nezaupljiv in izkušnja kaže, da je tako nezaupanje upravičeno. Odstranitev tega nezaupanja pa je zadeva močnejšega. Ravno, ker je močnejši, lahko ta prvi korak stori in ga je tudi dolžan storiti.

V ravnanju z manjšino se kaže resnična kulturnost države. Tedaj namreč država ne bo dala nikakega povoda, da bi se v manjšini pojavil čut, da je manjšina in da se z njo ravna kakor z manjšino, marveč bo rasel v njej čut, da je, ne oziraje se na število, popolnoma enakopravna. To je tajnost Švice, da se tudi četrti najmanjši narod Retoromanov ne počuti kot manjšina. Izvalo bi v Švici veliko protestov samo dejstvo, da bi si kdo dovolil govoriti o manjšini. To in to edino je evropska rešitev bodočnosti, medtem ko danes smatrajo manjšinsko zaščito previsoko, bo potem premajhna. Država, ki v tem pogledu gre z dobrim vzgledom naprej, zida bodočnost Evrope.“

Izvajanjem tega odličnega borca za človečanske pravice manjšin se v polni meri pridružujemo tudi mi. Lojalnost na obeh straneh bo gradila bodočnost Evrope. Država, ki zahteva lojalnost od manjšine, sama pa ni pripravljena tako lojalnost do manjšine s svoje strani izvajati, je nemoralna. Lojalnost na strani države pa ne obstoja le v tem, da je v vsakem pogledu zaščiteno življenje in premoženje članov manjšinskega naroda. Lojalnost z državne strani mora obsegati tudi zaščito kulturne posebnosti manjšine. Kakor v Švici država sama iz državnega proračuna skrbi za kulturni razvoj tudi retoromanskega naroda, tako bi bila vsaka kulturna država dolžna hoditi isto ali vsaj podobno pot.

Pri nas na Koroškem pa moramo na žalost leto za letom ugotavljati, da ne izkazuje ne državni in ne deželni proračun niti „ficka“ za slovenske kulturne potrebe. Ta nelojalnost od strani države gre tako daleč, da vlada pri nastavljanju učiteljev na dvojezičnih šolah niti ne vzame jezikovnega znanja v pretres. Tako je nastavitvev nemškega učitelja na šoli v Šmihelu pri Pliberku izraz najostrejšje nelojalnosti s strani države in to še posebej, ker čakata v istem šolskem okolišju dva kandidata z znanjem obeh deželnih jezikov na službo. Slovenci nismo le zainteresirani na izobraževanju učiteljev za dvojezične šole, naš interes je

Novi pogoji za državno pogodbo

Po štirih tednih se bodo zunanji ministri zopet vrnili domov. Mnogo so govorili, toda sklepov ni bilo. Ves svet je z napetostjo pričakoval takih sklepov v avstrijskem vprašanju. Pa celo v tej zadevi se je položaj poostрил. Avstrijska vlada in z njo tudi zapadni zastopniki so tokrat prav resno računali, da se bo berlinski konferenci posrečilo izločiti avstrijsko vprašanje iz nemškega.

Leta 1949 je sovjetsko zastopstvo povežalo avstrijsko vprašanje z vprašanjem Trsta in tako so tedaj ostali vsi razgovori brez rezultatov. Tokrat je bila Rusija sicer pripravljena podpisati avstrijsko pogodbo, vendar pod tako težkimi političnimi in vojaškimi pogoji, da Avstrija in Zapad niso mogli pristati. Avstrija bi bila, in to verjetno tudi le pod pritiskom Zapada, pripravljena sprejeti težke gospodarske pogoje, ki jih državna pogodba nalaga, če bi s tem dobila res tudi tisto prostost, ki je pač znak samostojne države. To se pravi, če bi vsaj odšle tuje čete iz države in če bi imela Avstrija v sklepanju raznih vsaj nevojaških pogodb proste roke.

Le pet členov avstrijske pogodbe še ni bilo odobrenih na dosedanjih 260 posvetovanjih med Vzhodom in Zapadom in to so:

1. Begunci, ki so med vojno sodelovali z Nemci.
2. Nastavitve inozemskih tehnikov v avstrijski službi.
3. Vrnitev premoženja, ki je last članov Združenih narodov.
4. Vprašanje inozemskih dolgov Avstrije.
5. Plačilo za po letu 1945 sprejeto pomoč.

Četrto točko je Avstrija sama leta 1952 že rešila z novo pogodbo, ki je bila sklenjena v Rimu.

Jugoslovanska izjava

Pred začetkom razprave o avstrijskem vprašanju na berlinski konferenci je podal jugoslovanski opazovalec minister Iveković izjavo, da se Jugoslavija odpoveduje svoječasnim teritorialnim zahtevam po delu Koroške. Sedaj pa je na avstrijski državni in

Le v eni točki je sovjetski zastopnik Molotov popustil in to je bila avstrijska zahteva, da se Rusiji vojna odškodnina, takozvana odškodnina za nemško imovino, ne plača v dolarjih, marveč tekom šestih let v blagu. Na drugi strani pa je Molotov zahteval, da ostane Avstrija zasedena do sklenitve mirovne pogodbe z Nemčijo. Ker pa že avstrijska državna pogodba dela take težave, je seve upanje, da bo kdaj sploh prišlo do nemške mirovne pogodbe, zelo majhno.

Minuli torek so se zunanji ministri zopet razgovarjali o avstrijskem vprašanju in zunanji minister inž. dr. Figl je ponovno naglasil, da bi podpis avstrijske državne pogodbe za nobenega ne pomenil zmanjšanja prestiža, čeprav nalaga Avstriji huda gospodarska bremena. Avstrija pa seve ne more podpisati nobene pogodbe, ki ne bi zadržala odhoda zasedbene vojašine in dala državi polno svobodo političnega odločevanja. Bojazen, da bi nastala nevarnost priključitve k Nemčiji, je popolnoma neupravičena, posebno še v času, ko je Nemčija zasedena od vseh štirih velesil.

Za Avstrijo je pomenila vojaška zasedba vsa leta od 1945 hudo gospodarsko breme in sedaj bi bil prav za res že čas, da velesile uresničijo sklep, katerega so napravile 1. novembra 1943, da zopet upostavijo samostojno in neodvisno Avstrijo.

Zadnji torek je tudi avstrijski ministrski svet na Dunaju sklepal o ruskih predlogih na berlinski konferenci in jih odklonil kot nesprejemljive. Ministrski svet je odobrila stališče, katero je na berlinski konferenci zastopal zunanji minister Figl. Istotako je tudi zvezna konferenca OeVP izrazila zunanjemu ministru Figlu zahvalo.

Resnica pa je le drugačna

„Slovenski vestnik“, ki se s takim navdušenjem povezuje z „naprednimi“ množicami na Koroškem, nam zopet natočuje povezovanje z OeVP in podobno. Pri tem pa tako zavestno pozablja, da pristaši fronte pristopajo nemški socialistični stranki, da bi mogli ali smeli kandidirati na socialistični listi. Mi smo dosledno in ob vseh prilikah svetovali, da Slovenci nastopijo samostojno, tudi tedaj, ko se je „Vestnik“ na vso moč trudil v svoji priganjaški vlogi za nemško stranko. Ni nam ostalo neznan, da so celo izraziti pristaši fronte kandidirali že leta 1950 za občinske volitve tudi na OeVP listi. Dobro vemo, da ravno pri občinskih volitvah odločajo končno v največji meri krajevne prilike.

Ko je „Vestnik“ pisal o slovenskem klerikalnem vodstvu, ki še danes sedi v Mohorjevi hiši, je menda pozabil, da se je del tedaj merodajnega slovenskega vodstva preselil v Gasometergasse in pa Paulitschgasse

predvsem na tem, da bodo ti učitelji tudi imeli možnost, da svoje znanje uporabijo in ga še izpopolnijo.

Obojestranska lojalnost je podlaga enakopravnosti in sožitja dveh narodov in pot v mirnejšo bodočnost.

koroški deželni vladi, da rešuje narodnostna vprašanja v deželi tako, da bo odgovarjalo moralnim in naravnim zakonom, ker bo tako lojalna država našla lojalne državljane, kakor je tudi zapisal avstrijski poslanec in univerzitetni profesor dr. Gschnitzer. (Glej današnji uvodnik.)

7. Po vsem, kakor poznamo razmere na Koroškem izza desetletja, je oni del tedanjega vodstva, ki je ostal v Mohorjevi hiši k napredku slovenskega kmeta in k ohranjanju slovenske imovine na Koroškem, več doprinesel kakor tisti, ki so bili ali so mnjenja, da je treba novemu „vetru“ prikrožiti tudi svoje osebnostne prepričanje. Kdo je ustanovljalec slovenske kreditne zdruge? Ali niso bili slovenski duhovniki tisti, ki so stali s svojim delom in svojim nasvetom v prvi vrsti. Kdo je ustanovljalec izobraževalne organizacije? Niso li bili tudi zopet slovenski duhovniki, ki so spoznali prvi potrebo in nujnost kulturnega dela. Tisti pa, ki je bil pionir slovenskega kulturnega dela, je padel pod komunistično kroglo, dr. Lambert Ehrlich. Predobro imamo še v spominu, ko so duhovniki, ki so bili sami dobri kmetje in gospodarji, storili vse, da pripravijo tudi druge kmete k modernim strojem in naprednejšemu načinu gospodarstva. Po vsej verjetnosti vedo to tudi tisti gospodje, ki danes drugače pišejo, ker...!

Da so „klerikanci“ razvajali vas! To pa je zraslo v neki zamotani glavi, ki je pred nedavnim sama stala prav blizu tem „klerikalcem“ in hoče dokazati svoje „napredno“ poreklo z zavijanjem. Danes je pač klic „Primate tatu“ najbolj priljubljen, da tako odvrnete pozornost od samega sebe.

KRATKE VESTI

V pripravi je velika akcija, da bi tudi kmetje oskrbeli z hladilnimi napravami po primerni ceni. Le na ta način bi se kmet sam mogel oskrbovati tudi s svežim mesom.

Izvoz rezanega lesa je bil v minulem letu v Avstriji tako ugoden, da so se skladišča na žagah zmanjšala od 800.000 na 400.000 kubičnih metrov.

Predarlska tekstilna industrija ima izredno dobro zaposlitev in je tudi dobro založena z naročili iz tu- in inozemstva.

V Turčiji so pričeli graditi velike tovarne za izdelavo cementa. Gradnje so prevzele nemške, francoske in italijanske firme.

V Avstriji sodijo, da je okoli 120.000 nejavljenih poslušalcev radia. Torej vsi ti ne plačujejo mesečne dajatve.

V neki ameriški gostilni je nad 35 let Italijan pomival krožnike. Ko je končno s 70. leti obnemogel, je pred smrtjo izročil gospodinjji pismo, katero naj bo šele odprto po smrti. Ko so prišli prevozniki po mrlja, so skupno odprli pismo in tam našli 51.562 dolarjev.

Dne 29. majnika t. l. bodo proglasili v Rimu papeža Pija X. svetnikom.

Med grško meščansko vojno so spravljali grške otroke in tudi odrasle v sosedne komunistične države. Jugoslavija je vrnila Grčiji izseljenca, z Madžarsko pa so se sedaj pogodili za vrnitev 1172 Grkov, ki so bili odpeljani v letih 1946 do 1949.

Na štajerski vasi Rothleiten se je pripetila huda nesreča pri rezanju drv s cirkularno. Fantu je spodrsnilo in je padel na žago, ki mu je odrezala levo roko in se zarezala v prsa tako daleč, da je bilo prizadeto tudi srce in je fant na licu mesta izdihnil.

Ob priliki berlinske konference je na tamniški univerzi govoril francoski zunanji minister Bidault nemškimi študentom in izrazil upanje, da bodo razmerje med Nemčijo in Francijo snovali na novi spremenjeni podlagi. V preteklosti so to razmerje določevali kanoni.

Za izgradnjo avstrijskih elektrarn je bilo v času od l. 1947 do l. 1953 porabljenega denarja okoli tri milijarde. Od te vsote je bilo domačega denarja 563 milijonov in ameriškega pa 2344 milijonov šilingov.

Tudi v Nemčiji je hud mrz povzročil veliko brezposelnost. Tako so našli v Zapadni Nemčiji koncem januarja 1954 1.989.550 brezposelnih.

Rusija je dobavila Turčiji 15.000 kubičnih metrov rezanega lesa za 75.000 ovac in koz.

Dopust za šolarje, kakor je bil svoj čas možen v poletnih mesecih sedmega in osmega šolskega leta, je sedaj le še v osmem šolskem letu v slučaju posebne potrebe možen. Za tak dopust pa morajo starši sedaj že napraviti posebno prošnjo na vodstvo domače šole. Odloča pa okrajni šolski svet po navodilih ministrstva.

Šolska obveznost za otroke tudi ne preneha z dopolnjenim 14. letom, marveč šele s koncem šolskega leta, v katerem je otrok dopolnil 14 let.

V višino in globino silijo ljudje. Enim se je posrečilo, da so postavili svoje korake na Mont Everest, ki je nad 8000 m visok, francoski marini pa se je posrečilo, da je v Atlantskem morju dosegla globino 4050 metrov in to na mestu, kjer je morje 4500 m globoko.

Avstrijski stavbeni delavci in njihov sindikat so stavili zahtevo po zvišanju plač, kar bi seve bistveno podražilo tudi vse stavbene stroške in gotovo omejilo zidanje.

V Celovcu so začeli z deli na Beljaški cesti, kjer bodo cesto speljali pod železnico, da bi se izognili trajnim nesrečam. Ta cesta zahteva namreč vsako leto po več smrtnih žrtev.

Politični teden

Po svetu . . .

Potem ko so v Berlinu nemško vprašanje dali zaenkrat „ad acta“, so se zunanji ministri lotili reševanja avstrijskega vprašanja, ki je na sporedu kot zadnja točka berlinskih razgovorov. Ko to pišemo, pogajanja še trajajo. Vsi razgovori so potekali v izredno razgibani atmosferi. Avstrijska delegacija, ki ji načelujeta zunanji minister ing. Figl ter državni podtajnik Kreyski, je preživljala težke dneve ob toliko odgovornem delu. Seveda je tudi vsa avstrijska javnost z največjim zanimanjem sledila poročilom iz Berlina, saj se je tokrat po dolgem času spet pokazala prilika, da pride tudi Avstrija do svoje popolne neodvisnosti.

Že ko je nemško vprašanje zašlo v slepo ulico, se je upanje na sporazum med velešilami glede Avstrije dokaj zmanjšalo. Prvi razgovori avstrijske delegacije z zunanjimi ministri so bili formalnega značaja v toliko, v kolikor je avstrijska delegacija ponovila svoje znano stališče z zahtevo po sklenitvi državne pogodbe in umikom tujih čet iz Avstrije. Javnost je seveda največ zanimalo, kako se bo izteklo pri sovjetskem zunanjem ministru Molotovu. Ta je prvokrat avstrijsko delegacijo bolj poslušal, a sam ni kaj določenega hotel povedati. Upanje je tako še vedno obstajalo. Potem pa je Molotov presenetil svoje kolege in še bolj Avstrijce, toda zelo neprijetno presenetil, ko je iznesel svoje predloge glede Avstrije. Ti so bili taki, da jih je avstrijska delegacija morala odločno odkloniti. Prvotno so namreč trije zapadni državniki že bili pristali na sovjetske zahteve v petih členih osnutka državne pogodbe z Avstrijo, glede katerih se na zadnji konferenci niso mogli zediniti. Tako je že bilo izgledalo, da bo tudi Sovjetska zveza rekla „da“, saj praktično ni bilo več zaprek. Toda Molotov je iznesel dodatne dopolnilne člene, od katerih je najhujši tisti, ki predvideva obdržanje vojaške zasedbe do sklenitve nemške državne pogodbe. To je za Avstrijo povsem nesprejemljivo, saj bi se usoda Avstrije tako povezala z usodo razdeljene Nemčije za nedoločen čas, ne glede na to, da so Avstriji še za časa vojne svečano obljubljali samostojnost in neodvisnost. Ing. Figl je naslovil na zunanje ministre odločno in dramatično vprašanje:

„Vprašam vas, gospodje ministri, kateri od vas bi si upal na mojem mestu s takim predlogom stopiti pred narodno skupščino moje dežele?“

Seveda ne more nikakor obveljati trditev sovjetskega zunanjega ministra, da bi prav prisotnost tujih čet v Avstriji jamčila njeno neodvisnost. Taka država je zasedena država, pa čeprav bi njena vlada imela vso notranjo upravo v svojih rokah.

Prav tako nesprejemljivi so bili tudi ostali dodatni Molotovljevi predlogi, v katerih je med drugim zahteval od avstrijske vlade obvezo, da ne bo sklepala z nobenim kakih posebnih pogodb. Ker ni imenoval samo „vojaških“ pogodb, bi sprejem take obveze pomenil, da avstrijska vlada ne sme sklepati tudi pogodb trgovskega značaja, kakor n. pr. z Montansko zvezo. Pod takimi pogoji bi bil Molotovljevi podpis pod avstrijsko državno pogodbo brez vrednosti in Avstrija za vedno odvisna država. Tudi te dodatne predloge je avstrijska delegacija morala odločno odkloniti.

Ko se je izvedelo za tak razvoj v Berlinu, — radio je vsak večer sproti obširno poročal — je zajel vso Avstrijo val globokega pesimizma in zagrenjenosti. Na splošno so smatrali, da se bo berlinska konferenca v najkrajšem času končala in seveda brez uspeha. V ponedeljek zjutraj pa so prišle vesti o novih predlogih sovjetskega zunanjega ministra, ki so spet vzbudili upanje, da bo Molotov popustil in da utegne vendarle priti do zboljšanja avstrijskega položaja. Sovjetski zunanji minister je povabil avstrijskega zunanjega ministra ing. Figla za torek na razgovor.

Med berlinskimi razgovori je podal jugoslovanski opazovalec v Berlinu avstrijski delegaciji izjavo, da jugoslovanska vlada odstopa od svojih ozemeljskih zahtev do Avstrije, katere je postavila leta 1949 na pariški konferenci.

Italija je končno dobila novo vlado

Novi ministrski predsednik je Stelba, bivši dolgoletni notranji minister in zelo neprijatelj pri komunistih, ko je z odločno roko krotil njih nemire in odkrival zaloge orožja. Stelba pripada krščansko-de-

mokratski stranki. V vladi so še zastopniki liberalcev in republikancev. Vendar pa mnogi dvomijo v trajnost nove vlade, ki ne diši niti levici niti desnici. Poleg tega si tudi v krščansko-demokratski stranki niso povsem enotni.

. . . in pri nas v Avstriji

V naši notranji politiki so se razmere nekoliko pomirile. Zadnje tedne je vladala med vladnimi strankama huda gonja v vprašanju brezposelnosti, ki je bila delno posledica hudega mraza.

Socialisti so kot vladna stranka in sicer vladna stranka, ki je v vladi enako močno zastopana kakor OeVP, hoteli zvaliti vso odgovornost na OeVP. Listi so bili polni medsebojnih napadov in groženj ter očitkov, ki med vladnimi strankami niso običajni. Stranka, ki sedi v vladi, je seve v enaki meri odgovorna za vse vladne ukrepe, ker bi se končno tudi druga vladna stranka lahko postavila na stališče, da je socialist socialni minister in on naj rešuje vsa vprašanja brezposelnosti.

Ko je kancler Raab na nekem zborovanju na Dunaju zagrozil, da bi bilo treba to vladno koalicijo med OeVP in socialisti razbiti, če bi hoteli socialisti tudi z naprej igrati dvojno vlogo in sicer tam, kjer nese, bi bili del vlade, tam, kjer jih obremenjujejo vladni ukrepi, pa bi igrali opozicijo. Takoj se je pisanje listov nekoliko umirilo.

Dvajsetletnico avstrijske revolucije je pomenil 12. februar. Dne 12. februarja 1934 je izbruhnil avstrijski požar. Oborožene čete levih in desnih so streljale in sicer streljale predvsem na osebno svobodo vsakega posameznika. In res je bila ta osebna svoboda do smrti zadeta in sledili so avtonitarni režimi ali povejmo, kakor je bilo v resnici, diktature raznih barv in stopnjujočega se nasilja. Pričelo se je z Avstrijo in leta 1945 se je vsa Evropa znašla v ruševih.

„New York Herald Tribune“ prinaša uvodnik z naslovom „Evropa in Posarje“, kjer pravi:

„S stališča čisto gospodarskih uspehov in tvarne blaginje predstavlja obnova Posarja eno najbolj spodbudnih pridobitev današnje Evrope. Važnost Posarja za Evropo pa se ne omejuje le na vprašanja trgovine in proizvodnje. To obsejno področje med Francijo in Nemčijo, ki ima približno milijon prebivalcev, pomeni v svoji majhnosti enega najhujših problemov, ki težijo Evropo. Če bi lahko rešili posarsko vprašanje, bi se neizmerno okrepila celotna evropska skupnost. Če pa bo zgodovinska ljubosumnost med Francijo in Nemčijo preprečila nadaljnji obstoj produktivnega in miroljubnega Posarja, bo s tem skoro gotovo preprečena tudi ustanovitev zahodne skupnosti, ki jo obe državi tako obupno potrebuje.“

ZANIMIVOSTI

EISENHOWER O VERI

Predsednik Eisenhower je imel na pobudo Ameriške legije za gibanje „Povratka k Bogu“ preko ameriških radijskih postaj govor, v katerem je poudaril, da je treba z dejanji pokazati, da je vera največja moč ameriškega naroda in njegova največja opora.

Rekel je tudi: „Neglede na razne Cerkve in pripadnost posameznikov k različnim veram nas vse veže skupna vera v Boga. V tej verski osnovi smo vsi združeni. Skupno hvalimo Njega, ki je ustvaril in ohranjuje naš narod.“ V nadaljnjem govoru je prikazal vernost ameriškega naroda, ki se izraža v vsej njegovi zgodovini. Bog je bil največje upanje in višji moči prvih naseljencev, ki so prispeli v Združene države z ladjo „May-glower“; v Boga je predvsem zaupal Washington, ko se je postavil na čelu boja za ameriško neodvisnost. V najhujši stiski se je klenil obmil k Bogu. Boga je klical na pomoč Lincoln po bitki pri Gettisburgu in ga prosil, da bi spraval razdvojenost ameriško ljudstvo in obnovil njegovo enotnost. In v Boga zaupa Američani tudi danes v vsem svojem prizadevanju.

ZIVILO IZ RIB

Družba Vio Bin Corporation je začela proizvajati novo konzervirano živilo iz rib.

nah. Iz teh političnih ruševin še danes ni videti izhoda. Veliki in mali si lomijo glave in bistrijo svoj razum, kakor pa razmere kažejo, manjka predvsem dobre volje pri velikih in tudi pri malih.

To so jasno pokazali dogodki zadnjega tedna v Berlinu. Troje vprašanj je bilo na dnevnem redu konference, od katere, lahko z mirnim srcem rečemo, je svet pričakoval vsaj en korak naprej. Ko se zunanji ministri o prvih dveh vprašanjih niso mogli zmeniti, je preostalo še avstrijsko vprašanje in tu pa je res bilo pričakovati pozitivnega doprinosa tako na ruski kakor tudi na zapadni strani. Priznati moramo, da je zunanji minister Figl možato in odločno zastopal avstrijsko stališče in da je Avstrija vsekakor imela dostop do posvetovalnice zunanjih ministrov in je mogel naš zunanji minister tudi govoriti, vendar odmeva ni bilo. Bolj jasno povedano, odmeva na ruski strani je bil: „Ne“. Rusija bi bila pripravljena se razgovarjati o državni pogodbi in tako tudi podpisati, vendar zahteva, da ostane Avstrija zasedena do sklepa mirovne pogodbe z Nemčijo. Praktično se to pravi, da ostane zasedba za nedoločeno dobo. Na tako rešitev avstrijskega vprašanja seve nihče ni mogel pristati, posebno ne po pomanjkljivi mirovni pogodbi z Italijo v zadevi nemške manjšine v južnem Tirolu.

K temu vprašanju so zavzeli svoje stališče tudi zastopniki zapadnih velešil in izrazili svojo pripravljenost, da pristanejo na rešitev še odprtih petih točk avstrijske državne pogodbe v obliki, ki jo zahteva Rusija. Molotov je to ponudbo odklonil in vztrajal na zgoraj omenjenem stališču. Po vsej verjetnosti zunanji ministri tudi v tem vprašanju ne bodo prišli na zeleno vejo.

Vsekakor pa ni izključeno, da bi v tajnih sejah še bilo mogoče nakazati eno ali drugo pot. Če bi pa v političnem pogledu ne bilo res nobenega rezultata berlinskih razgovorov, tedaj je še na gospodarskem polju verjetnost, da se bodo z berlinsko konferenco trgovski stiki med Zapadom in Vzhodom poglobili.

Važnost Posarja

Posarje pooseblja samo v sebi razklano osebnost Evrope. Narodnostno je povezano z Nemčijo, gospodarsko pa s Francijo. Toda njegov značaj se je v povojnem času zdravo razvijal, v glavnem po zaslugi francoske modrosti in strpnosti. Posarčani spoznavajo, da je njihova bližnja in morda tudi daljnja bodočnost povezana bolj s francoskim kakor z nemškim tržiščem, in zdi se, da navaja Francija nesporno dejstvo, ko trdi, da je gospodarska povezanost med Francijo in Posarjem nujna za francosko blaginjo.

Zelo važni so znaki, ki se začenjajo kazati pri delu Posarčanov, da se usmerjajo bolj v evropski kakor v nemški smeri. Opazimo jih v izjavah Johanna Hoffmanna, posarskega predsednika; v razvoju posarske univerze, na kateri sta francosčina in nemščina uradna jezika, in v vedno pogostejšem govorjenju o „evropeizaciji“ te starodavne dežele.

S posebnimi procesom ekstrakcije in dehidracije spremenijo ribe v mokasto snov, ki ohrani okus in hranilno vrednost pri navadni sobni temperaturi za dobo petih let. Uporabljajo jo kot dodatek k drugim živilom, ker znatno poveča njihovo hranilno vrednost.

Tuji obiskovalci so leta 1952 najraje obiskovali Italijo, Francijo in Švico

Oddelek za prevoznitvo pri Gospodarski komisiji Združenih narodov za Evropo je pred nedavnim objavil neko publikacijo, iz katere je razvidno, da so imele leta 1952 med vsemi evropskimi državami največ tujih obiskovalcev Italija, Francija in Švica. Države, ki so jih najraje obiskovali ameriški turisti, pa so bile Italija, Francija in Velika Britanija.

PORAST SVETOVNE PRODUKCIJE RIŽA

Ameriško poljedelsko ministrstvo je zbralo podatke, ki kažejo, da bo svetovni pridelek riža v letu 1953–54 nekoliko večji kot je bil v letu 1952–53. Površina rizičnih polj se je v raznih področjih povečala in v večini dežel teh področij je bila lanska žetev riža večja kot prej. Pridelek riža v letu 1953–54 cenijo na 359 milijard funtov, med tem ko je bil letni pridelek v pred-

vojni dobi 1930–40 357 milijard funtov. Pridelek riža se je povečal zlasti v Združenih državah, na Kubi, v Italiji in Španiji. Večji pridelek pričakujejo tudi v Burmi, Indiji, Indokini, Malaji, Filipinih, Pakistanu in Siamu, med tem ko je pa neugodno vreme povzročilo na Japonskem zelo slabo letino. Povečano produkcijo pričakujejo tudi iz Južne Amerike, kjer se je povečala z rižem posejana površina.

DVA MILIJONA PONESREČENCEV PRI DELU V AMERIKI NA LETO

Ameriško ministrstvo za delo poroča, da se je v letu 1953 ponesrečilo v Združenih državah pri delu v vseh vrstah zaposlitve okoli 2,031.000 delavcev, kar je približno enako številu kot leta 1952 (2,040.000). Ker je bilo število zaposlenih v letu 1953 nekoliko večje kot v letu 1952, pomeni to povečanje varnostnih ukrepov proti nezgodam pri delu.

VELIKA BRITANIJA IN SOVJETSKE TRGOVSKE PONUDBE

Čeprav še ni nobenega uradnega potrdila o sovjetski ponudbi, vendar je britansko trgovinsko ministrstvo pozdravilo novico, da je Sovjetska zveza pripravljena v prihodnjih treh letih naročiti v Veliki Britaniji za približno 400 milijonov funtov šterlingov blaga. Glasnik trgovskega ministrstva je dejal, da je politika britanske vlade spodbujati izmenjavo nestrategskega blaga s Sovjetsko zvezo.

Po poročilu tiskovne agencije je sovjetski minister za zunanjo trgovino, Kabanov, izjavil 40 britanskim gospodarstvenikom, ki so sedaj na neuradnem obisku v Moskvi, da je Sovjetska zveza pripravljena znatno povečati obseg svoje trgovine z Veliko Britanijo.

Med drugim je sovjetska vlada pripravljena naročiti v Veliki Britaniji ladje — cisterne, tovarne ladje, elektrotehnično opremo, tekstilne stroje, potrošno blago in popolne električne centrale. Po izjavi Kubanova, bodo v razdobju let 1955 — 1957 v predvidenih sovjetskih naročilih tudi naslednja: za milijardo in pol rubljev ladij, za 600 milijonov rubljev električne opreme, za 400 milijonov rubljev kovaške opreme in stiskalnic ter strojne orodja, za 375 milijonov rubljev tekstilnih strojev, za 125 milijonov rubljev razne opreme ter za približno milijardo in pol rubljev surovin, hrane ter industrijskih potrošnih dobrin.

Občinske volitve

V soboto, dne 20. februarja, je zadnji termin za vlaganje kandidatnih list ali volilnih predlogov za občinske volitve.

Iz vseh strani smo dobili poročila, da so zaupniki to delo opravili, da so pravočasno pobrali potrebnih 25 podpisov volilnih upravičencev dotične občine.

Tudi v zadevi volilnih dogovorov so zaupniki po občinah postopali po svoji najboljši razsodnosti in so jih pri tem vodili samo splošni občinski interesi v gospodarskem in tudi narodnostnem pogledu. Zadnjo odločitev so povsod narekovali krajevni pogledi.

Sedaj preostane še pravočasna prijava volilnih priči za vsako volišče, ki je v dotični občini. Nadalje opozarjamo, da pravočasno naročite tudi glasovnice, ki ne bodo enotne, ker so volilne skupnosti prav različne in je tako torej tudi naslov drugačen.

Prične pa se sedaj delo od osebe do osebe. Ravno v občini se mora pokazati, da imajo občani prvič največji interes na tem, da bodo domačini v občinskih zadevah sami odločali, da se boste vsaj v občinskem uradu po svoje porazgovorili, da bode bodoče občinsko gospodarstvo varčno, da bode občina branila tudi šolske prilike in boljše povedano, da bo tudi občina skrbela, da se zakon o dvojezičnih šolah izvaja. Da bo občina skrbela zato, da pridejo gospodarske subvencije tudi v naše kraje. Da občina ne bo dajala napačnih informacij, če bo Slovenec prošil za eno ali drugo službo in ga bo domača občina označila za nezanesljivega, ker je pač Slovenec. Takih slučajev imamo v zadnjem času celo vrsto. Nikdar ne več, kako in kdaj boš potreboval občinsko posredovanje zase ali za svoje družinske člane, zaradi tega tudi ti ne moreš biti nezainteresiran na tem, kdo vodi tvojo domačo občino. Tudi ti moraš pomagati, da pridejo domači možje, dobri in vestni gospodarji do besede in se tam v občinski hiši tudi uveljavijo.

Slovenci po svetu

Če prebiramo teden za tednom „Naš tednik — Kronika“ in zasledujemo skrb in trud koroških Slovencev za svoj obstoj in tudi njihovo skrb za vse Slovence po svetu, tedaj se moramo pač tudi mi vprašati, kako pa je z nami?

Po vsem svetu smo danes raztrešeni. Deli istega slovenskega debla smo in od tega debla smo se razpršili po vseh delih sveta. Nekaj nad dva milijona nas je in svet gleda na nas kot na malega otroka, ker smo maloštevilni. Na drugi strani pa ne smemo prezreti, da ravno naša slovenska zemlja leži v tako važnem delu Evrope, da nam ravno ta lega nalaga posebne naloge in tudi posebno skrb.

Vse pritiske kulturne, politične in gospodarske iz vseh strani smo na svoj način preživeli in napade odbili. Gradili smo svojo slovensko kulturo, ki je v celoti del evropske kulture, ki vsa v tej ali drugi obliki sloni na krščanskih načelih.

Če je slovenski narod danes razklan na levo in desno, so temu krivi časi. Podobno razklanost vidimo tudi pri drugih narodih. Gre pa danes za vsakega posameznega Slovenca, za vsako posamezno Slovenko. Posebna važnost pa leži na mladini. Na življenjski poti srečavamo toliko slovenskih samopotnikov. Mnogi so se v tujini že poročili z drugorodnimi, družina pa je utonila, utonila v narodnem in tudi v svetovno-nazornem pogledu. Pozabili so na svoje debla, ki jih je dalo. Slovenec bi moral tudi v tujini gledati in skrbeti, da si za svojo življenjsko pot poišče Slovenko in narobe. Žarišče vseh dobrin je pač le družina, starši in otroci.

Kako je lepo, če dela oče kje v tujini.

Zvečer pa pride domov in ga na pragu pozdravi žena lepo domače, ga objamejo otroci, očka naš, zlati naš očka ti. K večerji se vsede vsa družina, skupno jih združuje tudi domača molitev in slovenska knjiga.

V sobotah se vsedejo k mizi. Nedeljski evangelij je uvod v nedeljo. Čeprav v nedeljo dostikrat v tujini ni možnosti domače službe božje, je vendar skupen domač slovenski in krščanski duh v vsej družini. Ravno ti zakoni pa so tudi v tujini najmočnejši, ko je drug na drugega še bolj navezan.

Danes imamo čase, da si služb ne moremo izbirati. Marsikateri izmed nas bi si rad poiskal drugo službeno mesto. Mogoče leži ravno v tem tudi košček božje preizkušnje v zvestobi do svojega naroda.

Kjer pa v zakonu ni bilo te osnove, opazujemo povsod razdejanje. V začetku je bilo vse v najboljšem redu, ko pa so prišli otroci, jih je mati učila v svojem jeziku. Oče je prišel z dela in se ni mogel v svojem domačem jeziku z njimi pogovarjati. Bral je slovenske knjige, otroci so sicer listali po njih, a razumeli jih niso mogli. Oče se je pogovarjal z rojaki, a njegovi lastni otroci ga niso razumeli. Kaj je bila posledica? Ljubezen med otroci in očetom je ginevala, končni rezultat pa je bila ločitev.

Učimo se tudi iz takih opazovanj.

Tudi vi koroški Slovenci imate na svoji zemlji nalogo, da držite zvestobo besedi, pesmi in tudi veri svojih prednikov.

Povsod, kjer smo in kjer si v potu svojega obraza služimo svoj vsakdanji kruhek, pa naj bo še tako skromen, smo dolžni ljubezen in spoštovanje svojemu lastnemu slovenskemu deblu.

Nova svetovna sila na pohodu

Nad in pod zemljo je podlaga svetovnega pomena ene ali druge države. Potniki, ki dobro poznajo tako Združene države Amerike (USA), kakor tudi Kanado, ki na USA meji, pravijo, da je med državama veliko sorodnosti in da pa kljub vsemu temu obstajajo med obema državama velike razlike. Amerika živi slej ko prej svojemu geslu „čas je denar“. Zaslužek je v Ameriki res z veliko črko zapisan. Ko pa pride človek čez mejo v Kanado, že opazi tudi v zunanji obliki neko spremembo. V naslovih raznih velikih firm in podjetij je še oznaka „kraljevi“, kar spominja, da je Kanada del britanskega imperija. Tudi tekma za dolarjem in z dolarjem je v Kanadi dosti manjša kakor v USA. Jezikovno pa je velika sorodnost, saj govorijo v obeh državah angleško, le v kanadski provinci Quebec je doma francoski jezik.

V Združenih državah Amerike izkoriščajo podzemeljske zaklade že desetletja sem,

medtem ko se v Kanadi šele komaj pričnajo baviti s tem vprašanjem. Našli so dosti petroleja, dobili so pod zemljo baker in druge kovine, v severnem delu države gre danes lov za uranom, ki je osnovna prvina za vso atomsko silo ali energijo. Pričeli so izkoriščati naravne vodne sile, tako da cena električnemu toku pada in se bo ta v doglednem času še pocenil. (Pri nas pa hodi električni tok ravno nasprotno pot; op. ured.)

V političnem pogledu je dejansko Kanada popolnoma samostojna država, le po tradiciji še povezana z Veliko Britanijo. Sicer nosijo vojaki v Angliji in Kanadi iste uniforme, sicer vidimo povsod tudi v Kanadi slike angleške kraljice Elizabete II. Gospodarska moč Kanade pa bo verjetno tudi politično osamosvojitve imela za posledico. Danes govorijo mnogo o lastni kanadski zastavi.

Življenjska raven je v Kanadi zelo viso-

dalje do Rakovnika.

„Pri nas bo postaja,“ so se veselili Putinci in so kazali za Podcerkvenim ribnikom na polju zakoličen drog, kjer naj bi stalo bodoče postajno poslopje. Tudi po poljih in travnikih so zabiti kolčki in late kazale smer nove železnice. Od Protivina pod Myšencem so jo izpeljali k Heřmanom. Tam bodo zgradili most čez Blanico in ob reki pod Hurkami bo tekla po dolini k putimskemu ribniku Netušilu, od tod pa k piseškemu Šarlaku. Ob obeh teh ribnikih bodo postavili postajo — v Pisku seveda veliko, v Putimi malo, postavili pa jo le bodo.

„I, kdo pa ve, kdaj bo to — kdo ve, če to dočakamo,“ so mnogi govorili.

„Kdaj bo to? Spomladi,“ je vselej izbruhnil mladi žežulka, nagel človek, ki ni tpeel ugovora, ker je bil prevnet in lahkoveren. Mnogokdaj je doživel razočaranje, toda tokrat se ni zmotil.

V poletju so zares začeli graditi železnico, drugo v bližini okolici. V tem gradbenem šumu in hrupu ni bilo časa za politiko, za časopise, volitve. Vso okolico so preplavili delavci, zbrani iz vseh delov sveta, največ iz Italije. Pozno v noč so se svetila okna gostiln in iz njih so odmevale kletve in vpitje. Denar je spet preplaval vasi: lahko in hitro so ga zaslužili kmetje z vprega, zaslužili so ga zidarji in tesarji, zaslužili težaki. Na Dunaju so pripravljali svetovno razstavo in agenti so lovili po češkem jugu delovne moči, predvsem zidarje za Dunaj. Ponujali so bajne vsote, graditelji železnice pa niso odpustili niti glave in so preplačali sleherni ponudbo.

ka. Država na vso moč pospešuje doselitev tujcev, ker na vseh koncih in krajih primanjkuje delovne sile.

V tehničnem pogledu Kanada še zaostaja za USA, produkcija avtomobilov, radioaparatur itd., je še dosti dražja kakor v USA. Življenjske ugodnosti pa napredujejo tako

močno, da bo Kanada v kratkem času Ameriko dosegla in verjetno tudi prekosila.

V kulturnem pogledu pričanja hoditi Kanada tudi svoje lastne poti. Do sedaj je bil angleški in ameriški kulturni vpliv pretežen, sedaj se pa že jasno kaže, da Kanada pripravlja tudi kulturno osamosvojitve.

Vsekakor je Kanada dežela bodočnosti.

Papež Pij XII.

V zadnjih tednih je ves katoliški svet z veliko skrbjo zasledoval razvoj bolezni sv. očeta.

Papež Pij XII. bo 2. marca t. l. dopolnil svoje 78. leto. In čeprav je njegov ded dosegel nad 100 let in njegov oče nad 80 let, je vendar bolezen sv. očeta povzročala veliko skrb, ker pri velikosti 1.80 m tehta komaj 55 kg. Na eni strani skromno življenje, katero živi poglavar katoliške Cerkve, in na drugi strani ogromna obremenitev z delom in odgovornostjo povzročata razmerno slabo telesno stanje, ki je imelo za posledico popolno oslabelost.

Minuli teden se je zdravstveno stanje popravilo, vendar splošna slabost sv. očeta povzroča tudi znanprej zdravnikom težko skrb.

Papež prične s svojim dnevnim delom zjutraj ob 6.15 uri. Ima pa tudi pripravljeno budilko, ki že od časa izvolitve nakazuje pričetek delovnega dne.

Molitev je uvod v delovni dan in tej sledi mrzla kopel pozimi in poleti. Ob sedmi uri je v privatni kapelici sv. maša in ob 8. uri in 20 minut sledi zajtrk, ki obstoja

Milka Hartmanova:

Pust

Jaz sem vaš veseli pust,
masten od ušes do ust.
Rad se smejem in se šalim,
krapov dam velikim, malim.
Poln moj koš mesa, klobas
hodi z mano skozi vas.
V goste vabim znanca vaše
v uniformi, ki mi paše.
Fante, dekle jaz rad param,
pa še fajmoštra pobaram,
če res zvezali jih bodo,
da ne naredim jim škodo.
Vabim v plesno vas dvorano,
kjer veselje neugnano
z vami raja, raja, raja,
da vam pravo pamet zmaja —
hopsa, hopsa, hopsasaja ...!
Danes pust je, jutri post
konec vzela bo norost —!
Pust zato vam to svetuje:
Naj z vestjo se posvetuje
vsak, ki pamet poseduje!

Zvonar

Vsi poznate me, moža,
saj ob cerkvi sem doma.
Sem zvonika gospodar,
resni, stari vaš zvonar.
Vam zvonim ob svitu zore
in, ko sonce gre za gore.
Smrt, vesele svatbe znanim,
polja pred neurjem branim.
Vabim k sveti vas daritvi
in k spokornosti, molitvi
kličem skozi stolpa line.
Vsem povem, da hitro mine
cesta našega življenja.
Ko nocój o polnoči
s stolpa resno zazvoni,
dan naznanim pepelnice —
naj vaš smeh in ples se jenja,
v križ uprite svoje lice.

Čas je zlato.

Boljša je domača gruda, ko na tujem zlatar ruda.

Čas zaceli vse rane.

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(56. nadaljevanje)

To je zvenelo pri nas kot nekaj novega, kot nov napev pesmi, ki so jo do sedaj vsi peli. Mnogim, premmogim ni bila po volji dolgotrajna, utrudljiva pot; mnogo pa je bilo takih, ki so razumeli njeno pravilnost in ročno zgrabili za delo.

Po Češkem so kakor gobe po dežju poganjala delniška podjetja, društvene zganjane, pivovarne in sladkorne tovarne. Ustanavljali niso samo „besed“, pevskih društev, sokolskih čet, ampak tudi nakupna društva, gospodarske zadruge, prehranjevalno društvo, posojilnice in hranilnice. Med bobneče in bojevitke krilatice so prišla tudi pametnejša gesla. Ni bilo več slišati samo „fundamentni členi“, „septembr. patent“, „kronanje“, temveč so hrumele tudi besede „samopomoč“, „ne dajmo se“, „svoji k svojim“ in to zdravo gibanje je bilo za razmah obiti in trgovine pri nas zelo ugodno.

Kraljevski Pisek je spoznal, če hoče ostati kraljevski, da ne sme železna cesta — ta žila sodobnega življenja — iti dve uri hoda mimo njega. Zato je začel odločno in požrtvovalno dohitevat to, kar je pred nekaj leti zamudil.

Slo je za železnico, ki bi Pisek zvezala s svetom. Inženirji so jo izmerili čez Putimo na Protivin, kjer se je priključila k železnici Franca Jožefa, na nasprotno stran pa je šla iz Piska na Přibran in v Zdice. Tam je prehitela Češko-zapadno progo in tekla

Primerno temu so živeli tudi ljudje. To je bilo videti ne samo na močeh v gostilnah, ne samo po samozavestnih in bahaških činih, ki so jih uganjali, ne le po hazardni igri pri kartah, v katero so se spuščali in v kateri so tja do jutra dobivali ali zgubljali stotake, ampak blagostanje se je poznalo tudi na ženah. V svili so šuštele celo barakarice in na belih vratovih so se jim bleščale zlate verižice, v nedeljo pa so se jim na rokah svetili prstani s ponarejenimi dragulji.

Nekoč tihe, mirne, skoraj zaspane Putime ni bilo spoznati. Sedaj se je zbudila in živela, živela kakor ob spominih. Posebno pa so vsako soboto in nedeljo trepetala okna po vsej vasi, ko se je iz gostiln, iz stare in nove, razlegala vreseča godba pločevinastih pihal. Tudi ob delavnih so sem zašli harfarji, harmonikarji, potujoči krošnjarji, glumači, ki so se kakor jastrebi nad bojiščem zbirali v kraju, kjer se je gradila železnica in kjer je bil denar v toku.

„Klaskovina, Klaskovo pijančevanje je to,“ se je glasno razvnelo Cimbura pred pastorkama, Janom in Francem, kajti trepetal je zanju, bal se je, da ju ne bi ta vse-splošna pokvarjenost zajela, da ne bi podlegla. Toda oba mlada, že zrela moža sta imela vojsko za seboj in sta bila v ognju prekaljena. Tudi ona sta zaplesala, zapela, pila, toda ob pravem času sta se vrnila domov in zjutraj z jasnimi glavami vstala in zapregla.

„Kam bo to privedlo, kaj bo iz tega?“ se je često plašil Cimbura.

„I, nič!“ se je smejal Jan. „Denar bomo zaslužili in naložili, kdor ga ne bo naložil,

ga bo zapil in zapravljal, do zime bodo železnico dogradili in vsa ta sodrga se bo odvalila drugam in Putima bo spet prišla k pameti in se umirila.“

„Bog te usliši, fant!“ je neverno kimal z glavo Cimbura in, kakor da se mu to umazano življenje gnusi, je ostajal doma, se brigal samo za gospodarstvo in poučeval svojega Martina. Jan in Franc pa sta vozila „na železnico“. Tudi žalost mu je brnila hoditi med ljudi, kjer se oglašajo: bučen smeh, nebrzdane besede in petje. Zaloval je še za rajnim sinčkom in zato ga je to razuzdano veselje, v katerem je tonila vsa vas, še bolj žalilo.

Kakor po povodnji kalne vode hitro upadejo in se po poljih in travnikih razlite vračajo v tesne bregove izdolbene struge ter se voda hitro očisti in gre po običajni poti k daljnemu cilju — k morju, tako je bilo tudi v Putimi.

Kakor so se ti deroči valovi življenja nenadno privarili in grozili potegniti s seboj vsakogar, tako naglo so tudi upadli.

Gradba železnice je — na hvalo prav te množice delavcev — nenavadno hitro napredovala in, preden so se nadejali, so progo uredili. Ob njej so se belili beli domovi čuvajev, v Podcerkvenem ribniku pa se je kakor v velikem zrcalu ogledovala lepa nova postaja.

Čez železniški nasip so hitro zgradili cesto, ki naj bi vezala vas s postajo. Na sami progi pa je bilo treba samo še položiti pragove, pritrditi tračnice in jih zasuti z drobnim prodrom.

(Se nadaljuje)

CELOVEC

Gotovo ste že brali o morilcu Stefanu Matosiču, ki je v bližini Nürnberga umetniško drsalko (Eiskunstläuferin) Simone de Rieder vrgel iz vozečega brzovlaka. Morilec je nato pobegnil na Koroško in so ga po daljšem iskanju zasledili v Celovcu ter ga aretirali. Sedaj pa so ga izročili Zapadni Nemčiji, kjer bo dobil zaslužen kaznen.

OPOZORILO BRALCEM

Zaradi pomanjkanja prostora v današnji številki, bomo nadaljevanje pisma iz Kalifornije priobčili v prihodnji številki.

VABILO

na veseloigro „Pri belem konjičku“, dne 21. februarja ob pol 3. uri popoldne v Farnem domu v Žvabeku.

K obilni udeležbi vabi Farna mladina.

ŠT. JAKOB V ROŽU

Farna mladina iz Št. Jakoba v Rožu priredi v nedeljo, dne 21. februarja ob pol treh popoldne in ob sedmih zvečer igro v 5. dejanjih

FAUST

v farni dvorani. Vstopnina prostovoljna.

Tragična usoda dr. Fausta, ki se je zapisal hudiču, da mu ta služi, je strahotna in pretrese do kosti. Toda njegov prebrisani služabnik Pavliha, ki je celo hudiča nadmodril, vas bo tako zabaval, da se boste do solz nasmejali. Vsi od blizu in daleč si oglejte to edinstveno igro!

VABILO

Farna mladina v Železni Kapli priredi v nedeljo, dne 28. II. 1954 ob pol 12. uri opoldne v Farni dvorani veseloigro „GASPER NA ROMANJU“

Vsi prisrčno vabljeni!

NA PUSTNO ZABAVO VSI V ŠMIHEL!

Za pustno nedeljo, dne 28. 2. 1954 priredi Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu nad Pliberkom pester pusten popoldan.

Vsi ljubitelji veselja, smeha in poštene zabave bodo prihiteli k Šercerju v Šmihelu, da se z nami razveselijo.

Posebna ponudba
dokler traja zaloga - Po 1. februarju 1954

Krožna žaga, ležaji na kroglah, z jermenico šil. 310.—
Krožna žaga, ležaji na kroglah, z jermenico, posebno močna . . . šil. 330.—
Okrogla peč za kurjenje z žaganjem . . . šil. 220.—

Johan Lomšek
ŠT. LIPŠ, Post EBERNDORF
Zastopnik za Rož: Matevž MIKLAVČIČ, GORINCICE pri Št. Jakobu v Rožu

LOČILO (zlata poroka)

Matejeva hiša na Ločilu v šentlenarški fari je praznovala 3. februarja velik praznik zlate poroke. Kašpar Truppe in Alojzija Tarman sta si pred 50 leti podala roke v življenjsko zvezo pred rajnim župnikom Bergmannom. Izredno je povečalo slovesnost, da je bil isti camar pri zlati poroki, ki je jubilaranta peljal pred 50 leti pred oltar, Majerčev oče iz Št. Lenarta, Jožef Mikl. Pri mizi se je prebrala napitnica, ki so jo pred 50 leti poslali mlademu paru slovenski dijaki iz Beljaka, ki so deloma še živi (Janko Leskovec, Zdravko Mörtl — lanskó leto umrl kot župnik na Kranjskem — Vekoslav Mrak, Vekoslav Škof, J. Stefančič, Janko Zel, Ivan Ožgan — stari štebenjski župnik). Je ta napitnica kulturni dokument tedanjih dni in dokaz narodnega in prosvetnega delovanja Matejevega očeta.

„Vesela vest je prišla k nam . . .“

Poznamo se še kratek čas, in vendar vemo vsi, da domovini, rodu zvest si, in ostanč Ti. Kot „lovec“ si nastopil bil, kot „Ivan“ si igral, v srcih nam navdušenje in radost si vžgal. Kot domu zvesta sta sedaj ostanita vsikdar, otrokom vtisnita v srce ljubavi rodne žar. In svatom vsem premiljenim, slovenske korenine, želimo, da navdušenje za narod naš ne mine . . .

Matejeva družina je bila v svetovni vojni izseljena. Zbolela sta oba, mati in oče. Očeta so pustili proti koncu vojne domov umirati. Okreval je v beljaški bolnici, danes pa

Pri nas na Koroškem

je spet čil in zdrav in se še veseli življenja. Mati je zadnje mesece bolehal, pa se je pozdravila, da se je mogla v krogu svojih domačih razveseliti.

„Tam, kjer teče bistra Zilja“, se je oglašala čestitka vnukov iz radija, ko so sedeli svatje pri mizi. Mi vsi želimo slavljenčema sreče, zdravja in božjega blagoslova do biserne poroke.

Uredništvu lista se pridružuje s svojimi najiskrenejšimi voščili in želi, da bi Vse. mogočni slavljenca še dolga leta ohranil zdrava in vesela.

SKOFIČE

Klopčanarji so dobili električno luč in so zelo ponosni nanjo. Zahvaliti pa se morajo nam, da smo jim dali prostor za drogove in trafo. Prav tako kot so na veliko soboto s svojimi možnarji celo okolico prevpili, zdaj streljajo s svojimi lučkami na vse strani. Še bolj kot luči, pa so veseli domačih mlinov na električni pogon.

Že pred časom je nenadoma in nevarno zbolel Joza Žederman. Morali so ga takoj odpeljati v bolnišnico. Izgledalo je, da je ne bo preklesal. Pa hvala Bogu, v razmeroma kratkem času se je že mogel vrniti med nas.

V preteklem letu v Skofičah ni bilo bogve kaj posebnega. Na novega leta dan smo se le čudili, da je v naši fari nad 1000 duš: 977 katoličanov in 29 drugovercev. Krstov je bilo 20, od teh samo 7 v domači fari. Nimamo babice, zdravnik je pa v Vrbi. Mislili smo, da bo žalostni slučaj Kopajnikove Lizike vendar odprl oči občini. Pa kakor smo slišali govoriti župana po radiu, ne bo nič.

Birmancev je bilo v preteklem letu 15, porok 7, umrlo pa jih je 9. Pet ljudi je umrlo neprevidenih. Kaj takega nismo bili navajeni pri nas, kajti „Grozno je pasti v roke pravičnega Boga . . .“

Mnogoštevilnim brezposelnim, ki se zbirajo pri cerkvi in občini, pa bi svetovali, da bi sežagali drva gospodu župniku. Kmetje smo jih zvozili iz gozda domov, delavci pa naj bi jih sežagali.

Javno tehtnico, ki se je morala umakniti s prostora ob cesti, smo na novo postavili. Že slišimo, da bodo poleg te postavili za drugi „prijetno konkurenco“. Gostiln imamo že več, ko preveč, tako bomo imeli pa še prodajaln preveč. To ste bralci že brali v našem listu, da smo dobili tudi konzum.

Da pa nismo kar tako, vam moramo povedati, da imamo v občini kar pet traktorjev, celo vrsto električnih mlinov. Zidamo in pozidavamo kar naprej. Bog daj, da bi vzdali tudi božji blagoslov, kar je najvažnejše.

SELE

Na povabilo g. župnika so se v nedeljo, 31. januarja popoldne zbrali v župnišču zastopniki vseh treh strank: socialistične, demokratske in Volkspartei. Vsi so pokazali veliko dobre volje in razumevanja in so sklenili, da se sestavi skupna enotna volilna lista. Ta naj obsega za bodoči občinski odbor toliko odbornikov vsake stranke, kolikor jih ji pripada po ključu lanskim deželnozborskih volitev. Soglasno so tudi odobrili, naj sedanji župan Simon Ogris ostane župan tudi v bodoči dobi. Če bi bila vložena le ta skupna lista, bi predloženi kandidatje veljali kot izvoljeni in bi vsa volitev in mnogo dela v občinski pisarni odpadlo. Nič bi ne bilo vsega tega, kar volitve prinesejo: agitacije, razburjenja in preprirov po gostilnah. Pokazala bi se s tem tudi medsebojna povezanost Selanov; bratrska ljubezen mora biti močnejša kakor strankarske razlike. Toda to, kar so selski socialisti spoznali za dobro, ni našlo razumevanja pri vodstvu stranke v Celovcu. Ta je izrečno prepovedala svojim pristajšem družiti se z drugimi strankami, vložiti da morajo svojo listo, volitve se morajo vršiti. Enotne skupne liste torej ne bo, vsaka stranka vloži svoj volilni predlog.

Kaj nas uči ta slučaj? Da se socialisti v občini ne smejo ravnati po lastni zdravi pameti, ampak morajo delati tako, kakor jim ukažejo rdeči gospodje iz Celovca, pa naj bo to v javni prid ali ne.

VELIKOVEC

Ker obiskuje našo glavno šolo vedno več otrok iz mesta samega in pa tudi iz okolice,

je postala naša glavna šola že premajhna. Načrt je že izdelan, in sicer za šolo z 20 razredi, kateri bo prizidana lepa dvorana. Z delom bodo pričeli takoj spomladi, ker nameravajo še letos dograditi vsaj do surovega stanja. V štirih tednih bodo že padala drevesa parka, katerih bo prav škoda. Kakor je že znano, nameravajo letos pričeti tudi z graditvijo novega dravskega mosta.

ŠT. VID V PODJUNI

Dne 6. t. m. je bil v Celovcu pogreb železniškega ključavničarja Hanza Srienca, Lipševega, ki se je ponesrečil na električnem omrežju beljaškega kolodvora.

Zalujoči ženi in sorodnikom prisrčno sožalje.

Na svečnico zjutraj je pogorelo na Hor-

über 100 Jahre
weltbekannt

Najstarejša avstrijska tvrdka za upognjeno pohištvo

GEBRÜDER THONET

repräsentanz Celovec - Klagenfurt, Obstplatz 2 (poslopje Leon), telefon 22-64

Izkušnja desetletij

na polju stolarstva je ustvarila povsod priljubljeni SPECIALNI THONET-STOL najsolidnejše izdelave.

ING. ERNST PICHL

Vrtanje in gradnja vodnjakov

CELOVEC — KLAGENFURT

Telefon 47-03 Humboldtstrasse 29

Prvovrstno strešno opeko in ves siceršnji gradbeni material dobavlja

Fa. ALOIS PRATSCH

CELOVEC — KLAGENFURT

Lastenstrasse 11, tel. 21-31

FRANZ BRANDNEGGER

Instalacije zdravstveno-higijeničnih naprav in vseh vrst centralnih kurjav.

CELOVEC—KLAGENFURT, Tarviserstr. 98

Tehnični biro: Tarviserstr. 106. Tel. 40-2-23

cah Lesjakovo gospodarsko poslopje.

Od 1. februarja naprej prodajamo kmetje mleko zopet velikovski mlekarni. Lekš na Horcah dovažajo mleko do žitare vasi in od tam ga z avtom vozijo v Velikovec.

Skupna lista kmetov in delavcev

BLATO (občinske volitve)

Štiri leta so že potekla odkar smo zadnjič volili. Zopet smo pred volitvami. Sicer ne volimo radi, ker pač volitve razburjajo in včasih kvarijo dobro sosesčino. Ker pa druge stranke hočejo na vplivu v občini pridobiti, si upamo stopiti tudi mi zavedni Slovenci v volilni boj in izbojevati zase pravično zastopstvo. Zato so se nedavno zbrali narodnjaki, zaupniki pri našem podžupanu Čerčetu in se posvetovali o stvari.

Po pozdravu vodje slovenske frakcije Božiča, je Mirko Kumer podal pregled delovanja našega zastopstva v občini v zadnjih štirih letih. Mogli smo ugotoviti, da so od nas izvoljeni možje bili res na mestu. Čeravno v manjšini, so s svojim vplivom dosegli uresničitev skoro vsega programa od zadnjih volitev. Navedemo naj samo nekaj posebnosti! Ustmeno poslovanje je s strankami dvojezično. Dvojezični krajevni napisi. Nakup občinske hiše v Pliberku. Preskrba s prvovrstnimi biki. Poprava občinskih potov, ki jih je 26 km. Napeljava vode v šolo pri Božjem grobu in zgraditev potrebnih stranišč. Prenovljenje šole v Vo-grčah.

Je pač čisto drugače v občini, odkar ji načeljuje demokratično izvoljeno zastopstvo. Razliko opazimo še posebno, če se spominjamo časov, ko je vladal očka Pavlitsch. Po poročilih je zastopnik mlajših p. d. Zgonc, izrekel dosedanjim odbornikom priznanje in zahvalo za ves njih trud in boj za naše pravice. Ker pa je nekaj odbornikov zaradi starosti in preobremenjenosti izrazilo željo, da bi jih nadomestili z mlajšimi močmi, je bilo treba kandidatno listo izpopolniti. Velika važnost se je polagala na to, da bodo vsaj vse večje vasi zastopane na listi in potem v odboru. Zedinili smo se, da bo po en zastopnik v Rinkolah, Vogrčah, Dobu, Čirkovčah, Vidri vasi, Komlju, Nonči vasi in Blatu. Druge manjše vasi, kot Replje, Rute, Breg pa stavijo namestnike. Izbrali smo take ljudi, da se lahko z njimi povsod postavimo. Njih imena in vrline sporočimo v prihodnjih številkah. Na volitve pojdemo pod imenom: „Skupna lista kmetov in delavcev“.

Alfons Felderer

slikarstvo — pleskanje — barvanje zoper rjo — betonski in kamniti lošč

Celovec-Klgf., St.-Ruprechtstr. 67, tel. 48-37

Preskrba z vodo
Sanitarne ureditve
Centralne kurjave

Pfrimer & Mösslacher

Celovec-Klagenfurt, Viktringer Ring 37-39
Telefon 22-45

Dostava in polaganje sten-skih oblog, klinker-plošč, malo-mozaika, terrazzo-tla-ka, tlaka iz umetne smole itd.

FLIESEN MEISTER

Stavbeno in umetniško ključavničarstvo vseh vrst, garažna vrata, železna okna, vratne in okenske mreže, vdora varna izložbena okna iz jekla

RICHARD SCHERZER

Moderne železne konstrukcije in gradnja portalov

CELOVEC-KLAGENFURT, Priesterhausg. 3

FRITZ ANDLINGER

VODNE INSTALACIJE
CENTRALNE KURJAVE
KROVSKA DELA

CELOVEC - KLAGENFURT, Adlegasse 4

V vzgojnem pogledu igra brez dvoma šola eno najvažnejših vlog. Radi tega pozdravljamo tudi ustanovitev srednje gospodinske šole v Pitzelstätten-u pri Celovcu. Ravno mi koroški Slovenci najbolj poznamo važnost pravilne izobrazbe v šoli, ker nam ravno na tem polju največ manjka, na šolah, ki bi mladini res nudile tudi spoštovanje do svojega lastnega rodu.

Veselimo se pa tudi, če se za nemško mladino stori važen korak v pospeševanje strokovne izobrazbe, ker imamo pri nas v Avstriji dosti šol, ki nudijo mladini splošno izobrazbo, le malo pa imamo resnično strokovnih šol. Gotovo bo šola v Pitzelstätten-u pri Celovcu izobraževala poleg nemških tudi slovenska dekleta in upamo, da bo vodstvo šole tudi pravilno pojmovalo svojo obveznost in dolžnost do obeh narodnosti v deželi.

Ta šola je prva poskusna šola na polju kmečkega gospodinjstva. Ta šola naj bi posredovala kmečki ženski mladini vse tehnične napredke gospodinjstva.

Ob otvoritvi šole so predstavniki vseh strokovnih organizacij naglašali pomen nove šole. Želeli bi, da bi tudi slovenska dekleta na tej šoli dobila potrebno strokovno izobrazbo in da bi tako pomagala dvigniti življenjske prilike na vasi.

Ker je to za koroške prilike nova šola, hočemo tudi posameznim firmam, ki so posloplja gradila in pripravljala za šolo, posvetiti nekaj vrstic.

Domači obrtniki so pokazali pri tem delu svojo zmogljivost. Okoli 60 obratov je bilo na delu udeleženi. Vodstvo vsega dela je bilo v rokah uprave zveznih poslopij. Mestni stavbenik Ferdinand Friedl, mestni stavbenik Hitz in Co., mestni stavbenik Vinzenz Isepp, vsi iz Celovca, so opravili prezidavo in dozidavo, katero so izvedli v zadovoljstvo vseh.

Pitzelstätten, nov steber kmetijstva

Strokovnjak v izdelavi vodnjakov inž. Ernst Pichl, je imel težko nalogo, da pripravi in reši vprašanje preskrbe z vodo.

Notranjo opremo je dobavila najstarejša avstrijska firma za upognjeno pohištvo **Bratje Thonet**. Ravno njeni solidni izdelki, ki imajo desetletja staro izkušnjo na svoji strani in so znani daleč preko domačih meja, so izredno dobro uspeli. Okusno in prostornost odgovarjajočo opremo je dobavilo celovsko zastopstvo firme, ki ima ravno v stolarstvu veliko izkušnjo.

Znana firma **Ferd. Jergitsch** in sinovi je postavila vse plotove in ona dobavi tudi za kmetijstvo vse vrste potrebnih plotov.

Firma **Elektro Netek** iz Celovca, Wulfengasse, je izvršila vse svetlobne in motorne naprave za internat in za gospodarsko poslopje in za moderno kuhinjo z vsemi električnimi napravami. Tudi vse kmetijske stroje na električni pogon je instalirala ta firma. Istotako je postavila električno krušno peč in stroj za mešanje testa.

Omeniti moramo tudi firmo inž. **Dullnig Franc**,

katero poznamo že iz elektrifikacije Radiš in Medgorij. Ta firma je izvedla napeljavo vseh kablov in vodov za elektriko.

Krasno opremo za spalnice je dobavila znana trdka pohištva **Joh. Völker** v Celovcu. Ravno od firme **Völker** dobavljeni deli pohištva so najboljše slika solidnega dela na tem polju.

Zavesa za vse prostore internata je dobavila firma **Prause Friedrich in Kurt** iz Celovca. Tudi v teh napravah se izraža dober okus. To firmo še posebno priporočamo za zaves in preproge in za pohištveno blago.

Firma **Paternioner** je napravila učno kuhinjo z dvema Hoval-štedilnikoma na centralno kurjavo. Bojler za 300 litrov, ki je s temi štedilniki povezan, oskrbuje kuhinjo in umivalnike s potrebno toplo vodo. Instalacijska dela za te štedilnike je izvedla firma **Brandnegger** iz Celovca, Tarviser Strasse, v najboljši kvaliteti. Ta dela dokazujejo precizno delo firme **Brandnegger**.

Podjetje in trgovina za stavben material **Alois Pratsch** iz Celovca pa je dobavila potrebno množino

90.000 strešne opeke. Ta firma dobavi stavbeni material vseh vrst in tudi opeko za zidanje.

Izolacije proti toploti in mrazu je napravilo znano domače podjetje dipl. inž. **Gerhard Vogel** iz Celovca, vzorno.

Vse vodne naprave za šolo so strokovno delo firme **Primer in Mössbacher**. S posebno pozornostjo so izpeljane naprave za toplo vodo.

Trdka **Otto Meisterl** je opremila stene s klinkerjevimi ploščami in raznimi stenski opločili. Vsa dela so izvršena v polno zadovoljstvo.

Okusna je ograja stopnišča v internatu, katero je dobavila fa. **Richard Scherzer**, podjetje za stavbeno in umetno ključavničarstvo.

Pretečni del instalacije sanitarnih naprav in plinske kuhinje je bilo poverjeno trdki **Fritz Andlinger**, ki je oskrbela v internatu tudi naprave za toplo in mrzlo vodo.

Trdka **Gall in Clementschitsch** pa je polagala teracopode. Ta beljaška firma je svoje delo res strokovnjsko opravila.

Vsakovrstna vrata iz mehkega in trdega lesa v poslopju internata je izdelala izredno lepo **Produktivna zadruga mizarjev, strugarjev in tapetnikov** iz Celovca. Delo samo daje tej firmi kar najboljše izpričevalo.

Sodobne hladilne naprave je izdelala ugledna firma „**Astra**“, družba z o. z. za molzne in hladilne stroje na Dunaju, katero zastopa ing. **Karl Greif**, Celovec, Bahnhofstrasse 61.

Firma **Greif** iz Celovca prodaja tudi tehtnice vseh vrst in je tudi odločilno prispevala pri nabavi tehtnic za novo carinarnico v Vratih-Megvarjih.

Firma **A. Felderer** je brezhibno in strokovno izvedla večino slikarskih del. Njeno delo se posebno odlikuje po snažnosti in finem okusu.

Raznovrstne dekoracije, zastore, preobleke, garde-robo in velike odrske zastore za slavnostno dvorano je dobavila firma **Karl Klinge**.

Stopnišča iz umetnega kamna v poslopju internata in z marmorjem obložene stene je napravil kamnoseški mojster **J. Deschmann**. Izvedba teh del je odlična in je zadovoljila največjim zahtevam.

Kleparska dela je prevzelo podjetje **Franz Handler** iz Celovca in jih je izvedlo s priznano solidnostjo in veliko kvaliteto. Ta trdka je tudi pri novem delovnem in invalidnem uradu kleparska dela točno izvršila.

Jurgitsch ZA OGRAJE

vrata
kurjih dvorišč
zelenjavnih in
sadnih vrtov
bodeča žica
košare za krompir
žične žimnice
žične vrvi in sita

Ferd. Jergitsch' Söhne
Celovec, Priesterhausgasse 6

Produktivna zadruga
mizarjev, strugarjev in tapetnikov
reg. zadruga z omejeno zavezo

Celovec — Klagenfurt-Süd, Sonnwendgasse 49

FRANZ HANDLER
Gradbeno in galanterijsko kleparstvo, instalacija plinskih in vodovodnih napeljav ter kurjave

CELOVEC - KLAGENFURT, Priesterhausgasse 4, tel. 19-07

GRADBENO IN POHIŠTVENO MIZARSTVO

Leopold Haslinger
CELOVEC-KLAGENFURT, VILLACHER Str. 43
Delavnice: Weidmannsdorfer Strasse 4

Dipl.-Ing. G. VOGEL Izolacije proti vročini mrazu in zvoku
Celovec-Klagenfurt - telefon 45-51

ASTRA Mlekarna in hladilne naprave
Zadruga z o. z.
Dunaj - Wien, XII. Wurmstrasse 19

Izdelava hladilnih naprav, hladilne omare, hladilniki, mize za točilnice, stroj za sladoled in ledenice.

Zastopstvo za Koroško: **Ing. Karl Greif**
CELOVEC - KLAGENFURT, Bahnhofstrasse 61 Telefon 49-57

Elektro-Radio

Netek

Svetlobne in motorne naprave — oprema

Celovec - Klagenfurt, Wulfengasse št. 13—16
Telefon 19-12

Zavesa in preproge za kmečke sobe
okusno pohištveno blago v najboljši kvaliteti

PRAUSE
CELOVEC-KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE

„Ganz“-Elektrowerkstätten in tehnična pisarna

ING. F. DULLNIG
Celovec-Klagenfurt, Pischeldorfer Str. 4, tel. 18-22

Gradba elektrarn, daljnovodov, krajevnih mrež in transformatorjev — instalacije vseh vrst

POPRAVILA Prodaja in zamenjava električnih strojev
DOBAVA električnega orodja, motorjev, žic, raznovrstnega materiala, oglenih šteti itd.
POJASNILA in načrti

Kamnoseški mojster

Ing. Karl Deschmann & Co.
Celovec - Klagenfurt, Tarviser Strasse Nr. 12
Tel. 27-82

Annabichl (pri pokopališču)
Tel. 14-65

Izdelava nagrobnih spomenikov in raznih gradbenih del iz granita, marmorja in umetnega kamna.

JOH. VÖLKER
tovarna pohištva in stavbeno mizarstvo

CELOVEC-KLAGENFURT, VILLACHER RING
45—47 (Schillerpark)

ING. VINZENZ ISEPP
ARCHITEKT IN MESTNI GRADBENIK

CELOVEC-KLAGENFURT
Schmalzbergweg 6 TELEFON 20-73

ČIŠČENJE JARKOV VSEH VRST

Beri in širi „**NAŠ TEDNIK-KRONIKA**“

STAVBNO PODJETJE

FERDINAND FRIEDL
MESTNI STAVBENIK

CELOVEC — KLAGENFURT
Rudolfsbahngürtel 66

vrhtalne in talne zgradbe
industrijske stavbe
naprave vodnih sil
gradnja mostov
gradnja cest
betonske in železobetonske naprave

MESTNI GRADBENIK

DIPL.-ING. KONRAD HITZ & CO.
CELOVEC — KLAGENFURT, ST.-RUPRECHTER STRASSE 8 H
telefon 14-80, 19-06

Načrti in izvedba vseh vrhtalnih, talnih, železobetonskih, cestnih in železniških zgradb

Posebno vrtanje tal, naprava vodnih sil, gradnja predorov in rovov

Kakšno nevesto si boš izbral?

Pošten fant je prišel k duhovniku, da se posvetuje o nameravani ženitvi.

„Povej, sin, kaj ti leži na srcu!“ mu pravi ljubeznivo duhovnik. „Zeniš se boš torej. Ali si prepričan, da si si izbral pravo življenjsko družico in dobro mater svojih bodočih otrok?“

„Upam, da,“ odvrne fant.

„No, pa mi povej, kakšne dokaze imaš, da si izbral dobro,“ se smehlja duhovnik, vzame svinčnik ter list in čaka.

„Bogata ni...“ pove fant v zadregi, župnik pa je zapisal na list ničlo.

„... a klavir zna dobro igrati,“ nadaljuje ženin in prvi ničli je na mizi na papirju sledila druga.

„Pa slikati zna prav dobro.“ — Duhovnik je napisal tretjo ničlo.

„Akademsko izobrazbo ima: končala je univerzo.“ — Ob tretji ničli se je na mizi pojavila četrta.

„Vsi njeni sorodniki so tako dobri in prijazni ljudje,“ pove fant, duhovnik pa zopet napiše ničlo.

„In tudi lepo dekle je, gospod!“ — Šesta ničla!

„A kar mi je na njej najbolj všeč, je to, da je praktična katoličanka. Pogosto hodi k zakramentom in zelo rada moli...“

Tedaj je duhovnik pred šestimi ničlami napisal številko 1, da je bilo na listu tako število 1.000.000, potem je dejal fantu:

„Poglej, ravno milijon je vredna! Le poroči jo!“

Spomin

Stara mama ob peči
pred leti sedeli so...
„Otroci“, so rekli skrivnostno
„poslušajte še to...“

Mi postali smo tihi,
skrivnostno je ogenj praskal...
„Pred leti,“ so starka začeli,
„je v gori kralj zaspal...“

Pletli so pripovedko
po žudežnih potih naprej,
sledile so basni, uganke —
„Ali že veš? Povej!“

Peli smo tudi pesmi —
prelepe, prekrasne, o!
Obujamo zopet spomine —
„Ti fantiči, le zapoj!“

R. Vouk

ZA ZIMSKE VEČERE: **POVODNI MOŽ**
(Pravljica iz Roža)

Med Želučami in Rožcem v Rožu še sedaj pripovedujejo ljudje o povodnem možu. Videli so ga drvarji v gozdu, delavci na polju, videli so ga pa tudi večkrat sedeti na kaki skali ob Dravi. Prikazal se je pa vselej le na levem bregu Drave, samo enkrat ga je baje videla tudi stara Kramarčinja v St. Jakobskem potoku, ki se steka pod Veliko vasjo v Dravo.

Tudi stara Hajnža ga je videla, nekoč, ko je pasla krave ob Dravi. Da si krajša čas, je vzela z doma kvančič volne in pletla nogavice; tako zamaknjena je bila v svoje delo, da se je malokdaj ozrla po kravah, ki pa k sreči niso uhajale v škodo. Kar nadenkrat ji pogleda silno bradat mož v obraz in ostudno zareži. „Stara je Hajnža, stara!“ blekne mož in kakor bi trenil, se zopet izgubi proti Dravi. Od tistega časa niso več spravili stare mamice na pašo ob dravskem bregu.

Blizu Podravelj tik ob Dravi je cepil drva drvar. Večkrat je že bil slišal o povodnem možu in pravili so mu, da rad počiva na tisti skali, ki še danes služi brodarjem za odiranje čolnov ob brega. Radovednost ga žene, da spleza na tisto jelšo, odkoder se dobro vidi vsa skala. Kako se začudi, ko res zazre na skali moža v zeleni, luskinasti koži! Kakor srebro se svetijo na soncu njegove luskinne in zdi se drvarju, kakor bi bil mož obleden v same srebrne tolarje. Sedaj je zazrl drvarja tudi povodni mož. Začudenje drvarja se spremeni v strah, ko zapazi, da se pomika povodni mož proti njemu. Lasje se mu ježijo, ko ga že čuti tik pod seboj. — Kaj storiti? „Ježeč, Marija!“ zakliče ves prestrašen. To ga je rešilo. Komaj je izustil drvar te svete besede, je povodni mož izginil v dravskih valovih. Od tistega časa drvarju nikoli ni več prišlo na misel, da bi ob Dravi plezal na kako drevo in iskal povodnega moža. Sploh se je Drave izogibal, kolikor je le mogel.

Na ravno isti peči so ga večkrat videla tudi podraveljska dekleta, če so prišla k Dravi prat. Česal se je ali pa si gladil brado. Urno so tedaj zbežale perice in rajši izzemale perilo doma. Strah med njimi je postal še večji, ko se je raznesla vest, da si žče povodni mož ženo. Večkrat je že lovil dekleta, ki so same prihajale s perilom k Dravi.

Nekoč se je zopet zbralo sedem podraveljskih deklet na prališču. In kakor je med pericami že navada, menile so se o sto rečeh. Pomenkov ni bilo ne konca ne kraja. Govor je nanesel med drugim tudi na moške in ena najmlajših, Foltejeva Ančka, je rekla na pol šaljivo: „Možila se pa že ne bom nikoli, pa če bi jih tudi imela tri fare na izbiro. Saj ni nobeden nič prida. Mi je pa že še ljubši povodni mož.“

Komaj nestrpnost to izreče, pa stoji povodni mož

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Pustna prireditev v Celovcu

Ker smo tudi celovski Slovenci od časa do časa radi veseli in dobre volje, vsaj sedaj v pustnem času nočemo zaostajati za drugimi. Zadnjo soboto smo se zbrali v Kolpingovi dvorani, da si tam skupno privoščimo košček predpustnega veselja, ki ga je nam pripravilo naše Slovensko kulturno društvo.

Veselega družabnega večera se nismo udeležili samo celovčani, ampak tudi okoličani.

Na celovškem pokopališču v Trdni vasi (Annabichl) počiva že 43 let mož, ki ga je zgodovina uvrstila v prve naše narodne vrste. To je pokojni profesor Josip Apih.

Josip Apih je bil gorenjski rojak in sorodnik prevz. knezoškofa A. B. Jegliča. Na Koroško je prišel leta 1892, ko ga je ministrstvo na zahtevo slovenskih poslancev imenovalo za profesorja slovenskega jezika in zemljepisja na celovškem učiteljskem. Že pred svojim prihodom na Koroško je Apih slovel kot odličen slovenski kulturni delavec.

KULTURNI DELAVCI MISLIMO NA TO, KAJ DOLGUJEMO V PROSVETI SVOJEMU SLOVENSKEMU LJUDSTVU, DA BO NAŠE BODOČE DELO ŠE TEMELJITEJŠE, ŠE GLOBLJE IN ŠE IZDATNEJŠE!

Bil je med prvimi, ki se je znanstveno bavil s politično in kulturno zgodovino Slovencev v osemnajstem in devetnajstem stoletju in je napisal več zgodovinskih del. Slovincem je med drugim podaril izčrpano sliko o zgodovini narodnega prebujenja.

Na Koroškem se je profesor Apih počel zlasti še s šolskimi vprašanji in so ga kot strokovnjaka upoštevali ne samo Slovenci, marveč tudi Nemci. Kot profesor slovenskega jezika je imel Apih velik vpliv na svoje dijake, katerim je bil pravi oče. Povsod, kamorkoli je prišel, se je kazal odločenega in zavednega Slovenca. Kot odbornik Mohorjeve družbe, je mnogo pripomogel k povzdigu vrednosti Mohorjeve knjige. Živahno se je zanimal za kulturno življenje Slovencev in svoje rojake vedno bodril in podpiral

lica je bila jako dobro zastopana. Celo naši rojaki iz Zilje se niso ustrašili dolge poti. Dvorana je bila napolnjena kakor malo-kdaj poprej in je število udeležencev prekosilo celo število lanskega leta. Pri veselohigri, srečolovu, lovu za srčki, plesu in petju, smo se prav prijetno zabavali. O vsem tem pa vam hočemo kaj več povedati šele prihodnji teden.

Profesor Apih

v tem najhvalečnejšem področju narodnega udejstvovanja. Predvsem je skrbel za slovenski dijaški naraščaj, bil je soustanovitelj društva „Učiteljski dom v Celovcu“, ki je imelo namen podpirati slovenske koroške učiteljske. Bil je tudi odbornik šolskega društva, poštvovalen sodelavec ter moder svetovalec slovenskih političnih voditeljev.

Da bi nam Previdnost naklonila spet moža, ki bi kot Apih celil najbolj krvavečo rano na našem narodnem telesu z vzgojo slovenskega koroškega dijaštva! Tako naj ostane spomin na Josipa Apiha med nami živ vse dni!

Krščanska kulturna zveza naznanja

ŠT. RUPERT VABI!

Vsi ljubitelji poštene zabave ste pri srčno vabljeni na pustno nedeljo v St. Rupert pri Velikovu. Učenke kmetijsko-gospodinske šole pripravljamo za vas toliko smeha in dobre volje.

Pridite, da se boste naužili vrhano mero prijetne zabave, kajti potem sledi post.

Točen program sledi prihodnjič.

Šentrupeške gojenke

Vabimo

vse rojake v bližnji in daljni okolici na razstavo in prireditev gospodinskega tečaja v Ratenčah pri Pušniku, ki bo 28. februarja. Razstava bo odprta od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer z razprodajo kuharskih izdelkov.

Popoldanska prireditev se prične ob pol 3. uri. Na sporedu bodo prizori, petje dveh zborov, deklamacije, simbolični ples in igra enodejanka. Po prireditvi poskrbimo za prosto zabavo.

Dne 28. februarja torej vsi k Pušniku v Ratenčah v loški fari!

Vodstvo in tečajnice

Vabilo

Mladi igralci Šentjanškega slov. izobraževalnega društva vabijo na veselo predpustno prireditev k Tišlerju v Šentjanžu, v nedeljo, dne 28. februarja ob pol treh popoldne.

Na sporedu bosta dve burki: Zakleta soba in Doktor Veznal. Navrh pa bodo dekleta zaplesala narodni ples. Vmes in ob zaključku bo pel pevski zbor. Vsi, ki boste utegnili priti, dobrodošli!

VABILO

Igralska družina iz Sveč vabi na igro „Svojeglavček“, ki bo v nedeljo, dne 21. februarja, ob pol treh popoldan in ob pol osmih zvečer pri Adamu v Svečah.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.

Nedelja, 21. februarja: 7.15 Duhovni nagovor. — 7.20 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 22. februarja: 14.30—14.45 Poročila, objave. Teden in mi. — 14.45—15.00 Iz tehnike in znanosti. — Torek, 23. februarja: 14.30—14.45 Poročila, objave. Zdravniški vedež: Ljudje kot poskusni kuni. — 14.45—15.00 Slike iz zgodovine: Slovenci in sosedje. 18.30—18.55 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi. — Sreda, 24. februarja: 14.30—15.00 Poročila, objave. Za ženo in družino. — Četrtek, 25. februarja: 14.30—15.00 Poročila, objave. Za mladino. — Petek, 26. februarja: 14.30—15.00 Poročila, objave. Za naše male poslušalce. — Sobota, 27. februarja: 8.45—10.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca. — Športni obzornik. — 18.30—19.00 Za vesel konec tedna. — Nedelja, 28. februarja: 7.15—7.20 Duhovni nagovor. — 7.20—8.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

MLADINA PIŠE:

FANTJE, posezimo globlje!
(še en odgovor fantom)

Naj še jaz dodam nekaj besedi h članku „Fantovski pogovor“. Res je, da je dandanes tudi za dekleta potrebno več znanja kot pa samo gospodinjstvo. Toda povejte fantje, kdaj vi pri dekletu to iščete. Vsaj velika večina ne. Kdaj sploh iščete globljih pogovorov z dekletom, ki si ga želite za svojo ženo in za mater svojih otrok. Kolikokrat sem si želela, če sem bila v fantovski družbi, da bi fantje z nami govorili tudi o verskih in narodnih vprašanjih, o vzgoji otrok, o svetovni politiki, o tehniki in zdravstvu, da bi posegli bolj globoko v duše in se razgovarjali z dekleti o lepih in vzvišenih idealih. Pa fant si misli: To ni zate, tega ti ne razumeš, drži kuhalnico v roki in podpiraj tri vogle pri hiši, kaj te vse drugo briga. To ni res. Pred kratkim mi je pisala neka prijateljica: „Kakor si že gotovo opazila, sva si z mojim fantom že dalj časa dobra. Toda še danes ne vem, ga li res ljubim ali ne. Srce bi že bilo zanj, toda razum? Kadar poskušam govoriti z njim o kulturi, znanosti — odpove. Z njim govorim lahko samo o ljubezni. A jaz bi vendar tako rada razpravljala z njim o zgodovini, o pesmih, o knjigah, tu in tam o dobrih filmih. Tako vem, da najini ljubezni nekaj manjka.“

Če gremo z odprtimi očmi skozi svet, vidimo, da danes tudi žena ne more živeti samo gospodinjstvu, celo na kmetih ne, še manj pa v mestu. Kot vzgojiteljica otrok mora dati otrokom v življenje več, kot pa so nam dale naše matere. Prej je to še zadostovalo, toda sedaj ne zadostuje več. Zdaj mora žena le mnogokrat „zgrabiti za vaje“ tudi v verskem in političnem življenju. Zato si želimo izobrazbe uma in srca, hočemo biti ne samo dobre žene in matere, temveč hočemo stati možu tudi kot svetovalki ob strani. Pa naj se tiče to gospodarskega, duhovnega ali političnega življenja.

Toda, če se že kot fant izogiba teh pogovorov, bo odgovodal tudi kot mož. Razumljivo je, da mora potemtakem nastati tudi v dekletu neka praznina, ker pač manjka pravo medsebojno šolanje dveh bitij na dobri podlagi.

Torej fantje, ne želite si samo vi izobraziti in razumna dekleta, temveč si tudi me dekleta želimo izobrazene in poštene fante, ki bodo kos današnjemu naprednemu življenju. Večkrat pridejo dekleta in fantje v družbi skupaj. Kako lahko bi razpravljali o tem in onem, pa le premnogokrat mlatijo prazno slamo.

Torej, dragi fantje, poskušajte na dekleta gledati kot na vedoželjno bitje, ki si želi tudi več, kot samo lepo moderno urejeno stanovanje ali gospodarstvo. Želi si vpogleda v moderni svet tehnike, v napredovanje medicine, želi tudi kaj vedeti o svetovnih dogodkih; in morda še celo želi, da bi z njo govorili o literaturi, o zemljepisu, o zgodovini. Kako lepo je bilo pri nas doma, ko smo se navduševali za pesnike, pisatelje in lepe knjige. Nepozabni večeri in ure so bili to za nas.

To je par misli za vas slovenski fantje in seve tudi za nas slovenska dekleta.

Mira

Zgodovinski dnevi v februarju

3. feb. 1758 se je rodil v Zg. Šiški pri Ljubljani prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik.

5. feb. 1871 se je rodil v Trebinju (v Južni Hercegovini) srbski pesnik Jovan Dučić.

5. feb. 1884 se je rodil v Gradcu slovenski zgodovinar Ljudmil Hauptmann.

8. feb. 1578 so bili slovenski kmečki uporniki premagani pri Sv. Petru pod Sv. gorami.

8. feb. 1849 je umrl v Kranju največji slovenski pesnik dr. France Prešeren.

9. feb. 1871 se je rodil v Doslovičah na Gorenjskem znani slovenski pisatelj Fran Sal. Finžgar.

9. feb. 1573 je hrvaška plemiška vojska strla kmečki upor v bitki pri Subici blizu Zagreba.

10. feb. 1630 je umrl v Gornjem Gradu na Štajerskem ljubljanski škof Tomaž Hren.

13. feb. 1199 ali 1200 je umrl v samostanu Hilandar na gori Atos v severnovzhodni Grčiji Stefan Nemanja, ustanovitelj srednjeveške srbske države.

14. feb. 1869 je umrl v Rimu sv. Ciril (brat sv. Metoda); pokopan je v cerkvi sv. Klementa.

14. feb. 1869 se je rodil v Ljubljani znani slovenski zgodovinar Josip Gruden.

17. feb. 1772 sta sklenili Pruska in Rusija pogodbo o prvi delitvi Poljske.

17. feb. 1865 se je rodil v Senju (Hrv. Primorje) hrvaški pesnik Silvije Strahimir Kranjčević.

20. feb. 1908 je umrl v Beogradu srbski pisatelj Simo Matavulj.

23. feb. 1859 se je rodil v Zalogu dr. Frančišek Lampe, filozof, teolog in književnik.

26. feb. 1861 je na Dunaju izšel „februarski patent“.

26. feb. 1939 je umrl v Ljubljani pesnik in odlični cerkveni govornik dr. Mihael Opeka.

27. feb. 1905 je bil podpisan zakon o ustanovitvi univerze v Beogradu.

28. feb. 1856 se je rodil v Kumodražu (Srbija) vojvoda Stepa Stepanović, znamenitec na Ceru.

Prijava davkov za leto 1953

V naslednjih dneh boste dobili od davkarice formularje za prijavo davkov. Po zakonu je predvidena za leto 1953 in za leto 1954 investicijska ugodnost za nabavo strojev, orodja, popravilo poslopij in trgovskih obratov in sicer v višini 50 odstot. investirane vsote.

Gorski kmet proda n. pr. za 50.000 lesa. Do sedaj je moral plačati davek od cele vsote. Za imenovani dve leti pa je zadeva sledeča: Če je sekal in vozil sam, lahko od vsote odtegne 40 odstotkov, to je 20.000 kot obratne izdatke, v katerih je všteto tudi zopetno pogozdovanje. Brez imenovanja nove investicijske ugodnosti bi moral obdavčiti ostalih 30.000 šil.

Sedaj pa je sledeča možnost:

Nakup kmetijskih strojev je znašal v letu 1953	šil. 10.000.—
Poprava hleva in hiše je dosegla v istem letu	šil. 18.000.—
Skupne investicije so torej znašale	šil. 28.000.—
Polovico te vsote sme odpisati od čistega	

Odmerjanje davkov

Po veljavnem zakonu o dohodninah (Einkommensteuergesetz), je višina davka odvisna od višine dohodnine.

Dohodnina do 7500 šil. je sploh davka prosta. Čim višja je dohodnina, tem višji je tudi davek.

Dohodnina iz kmetije same je razmeroma nizko cenjena, isto velja za manjše obrate. Kmetije, ki ne vodijo knjig, so pavšalirani z 45 odstotki od vrednosti gospodarske enote (Einheitswert). Na podlagi te enote si vsak lahko izračuna, kolikšna je njegova dohodnina. Kot posebne izdatke pa lahko

dohodka kot investicijsko ugodnost, tako ostane v celoti 30.000.— 14.000.— 16.000.— šilingov. Od te vsote pa mora plačati davek, če ni več investiral. V slučaju pa, da bi investiral 50.000.— v svoj obrat, tedaj sme od čistega izkupička iz lesa odpisati 25 tisoč, tako da ostane le vsota 5000 šilingov, katero bodo obdavčili.

Poleg teh posebnih ugodnosti, pa je seve še normalna obraba obratni izdatek, pri strojih za leto 10 do 20 odstotkov, pri poslopjih 1 do 2 odstotka.

Razumljivo je seve, da vsakdo, ki hoče te ugodnosti izkoristiti, tudi razpolaga s potrebnimi računi.

Pazite, da boste tozadavne izdatke in račune v letu 1953 tudi v svojih davčnih prijavah uveljavili.

Pazite pa še bolj, da se boste v letu 1954 poslužili teh enkratnih ugodnosti, ki jih vam nudi davčni zakon. Da torej ne boste takih investicij napravili šele leta 1955 ali 1956, ko te ugodnosti po vsej verjetnosti ne bo več.

kupiček iz sekanja lesa in razprodaje obratnih naprav. V slučaju takih posebnih dohodkov pa se tudi malemu podjetniku lahko pripeti, da spada vsa teža stopnjevanega davka njemu v breme.

Cene lesa so razmeroma visoke, tako da razmeroma mala odprodaja lesa že pomeni bistveno stopnjevanje dohodnine in s tem tudi stopnjevanje davka.

Razsoden gospodar bo torej sekal razmeroma male količine lesa letno, da se tako izogne težkemu bremenu zvišanih davčnih stopenj, ki so predvidene za visoke letne dohodnine. Gotovo bo moral svoje investicije in druge načrte v doglednem času zaključiti, pač pa more svojo letno dohodnino usmerjati tako, da se izogne izrednemu stopnjevanju v višini davkov.

Pred očmi imamo poseben slučaj. Neka gospodinja že leta ni sekala lesa, nato pa v enem letu za 80.000 šil. in potem zopet leta nič. Tako je bilo teh 80.000 šil. njena izredna dohodnina v enem letu in seve bila kot taka tudi obdavčena. Če pa bi bila to množino lesa razdelila na tri ali več let, bi za vsako leto imela mogoče 20.000 posebnih dohodnin in bi za to plačala razmeroma mnogo manj davka, kakor ga je v resnici morala. Pri tem bi si prihranila 24.000 šil. na davkih. Če bi namreč, kakor je v resnici naredila, sekala ves les v enem, bi plačala pri davčni skupini I skupno 38 tisoč 600 šil. davka. Če pa bi sekala tekom štirih let, bi plačala vsako leto 3.654 šil. davka, torej v 4 letih 14.600.

Našim gospodinjam

„Veseli pust prihaja . . .“

(Nadaljevanje in konec)

Pustni večer v družini

Košutnikova mama je res dobra gospodinja. Krapi se ji skoraj vedno posrečijo. Tudi letos se že veseli nanje. S svojo starejšo hčerko kuje načrte, kako bosta pripravile čim lepši pustni večer svoji ljubi družinici. Mama bo predvsem poskrbela za jedajo: dobro mesno juho z nudeljmi, prašičjo pečenko, pražen riž, solato, kompot, ocvirkovo potico, čaj in krape; Mojci pa bo mizo lepo pustno okrasila. Seveda bo tudi mami pomagala delati krape; saj si želi, da bi tudi ona kmalu enkrat tako lepe in dobre znala napraviti, kakor jih zna zdaj mama.

Za okras pustne mize, je Mojci že naštrigla trakove iz rdečega, rumenega in plavega krep papirja. S temi bo na pustni večer okrasila mizo. Seveda bo mizo prej pregrnila z lepim, čistim prtom. Po sredini mize bo napeljala trakove v obliki ravnih črt ali v kakšni drugi obliki. Na mizo — na prostor med travki — pa bo postavila „pustne seme“. Pustne seme pa bodo delali vsi z očkom, saj so zimski večeri tako dolgi. Očka bo na orehe narisal spačene obraze pustnih šem. Otroci bodo zavijali lepa debela jabolka v raznobarvni papir. Zavijali jih bodo takole: najprej bodo položili jabolko na sredo kvadratno narezanega papirja, nato prišli za vse 4 konce, jih skupaj stisnili in z lepo nitko zvezali. Tu je vrat. Mojci pa bo zavita jabolka, ki veljajo za trup šeme in narisane orehe — glave, skupaj sestavila z zobotrebcom. Glavam — orehom bo še napravila lične papirnate kape v obliki špičastih šknicljev. Tako bo okras za pustno mizo pripravljen.

Očka bo gotovo kupil tudi nekaj pijače, saj bodo povabili na pustni večer tudi strica. Stric zna toliko ugank, smešnic in čarovnij. Kako jih bo zabaval! Dobro razpoloženi ob pustno okrašeni mizi, bodo po dobri večerji poleg smešnic in čarovnij zapeli več lepih narodnih pesmi. Morda bodo celo zarajali, saj najmlajši Hanzej že kar dobro zna igrati na harmoniko.

Takole bo Košutnikova mama ustvarila doma lep pustni večer in članom družine ne bo treba iskati zabave v gostilni, saj jim bo doma najlepše.

PREPROSTI KRAPI

Naredi kvašenje iz 2–2½ dkg kvasa, eno šestnajstinko litra mlačnega mleka in koščka sladkorja. V skledo presej ½ kg moke, vlij v sredo kvas in mu primešaj malo moke. Vzhajanemu prilij mešanje iz ¼ l mlačnega mleka 5 dkg sladkorja, 2 rumenjakov in 2 žlice smetane. Vse dobro premešaj dodaj pol žlice soli in testo prav dobro vtepi. Nato ga pokrij s prtičem, da vzhaja, izkroži krape in vzhajane ocviri.

HITRI KRAPI

Zvrkljaj, da se dobro speni, ¼ l mlačnega mleka, 5 rumenjakov, 10 dkg presnega masla, 2 žlici ruma, malo vanilije, 5 dkg sladkorja. Prideni še 2½ dkg kvasa, raztopljenega v 4 žlicah mlačnega mleka. Vse to vlij v 50 dkg presejane moke. Primešaj približno tretji del moke h kvasu in pokrij s prtičem, da vzhaja. Potem primešaj še ostalo moko med kvas in pol žlice soli, dobro vtepi v testo, daj ga na z moko potreseno desko ter razvaljaj nekoliko tanjše, kakor za fine krape. Izreži krape, pusti jih vzhajati in vzhajane ocviri ter potresi s sladkorjem.

Nemčija postaja nevaren tekmeč

Iz Velike Britanije in iz Amerike že pričenjajo prihajati poročila, da se tamošnja industrija straši nemške konkurence.

Iz nemških ruševin leta 1945 so nastale nove tovarne, ki bruhajo blago iz sebe in to blago mora na svetovni trg. Na svetovnem trgu pa sta po vojni gospodovali predvsem ameriška in britanska industrija s svojimi izdelki.

Po zadnjih poročilih je proizvodnja v Nemčiji tekom lanskega leta tako narasla, da življenjska raven Zapadne Nemčije presega razmere iz leta 1936 cele tedanje Nemčije.

V proizvodnji avtomobilov je danes Nemčija že na četrtem mestu med producenti vsega sveta in so tovarne „Ljudskega voza“ (Volkswagen) lani producirale 180 tisoč avtomobilov, torej vsakih 80 sekund po en voz.

Svet se sprašuje, kako je Nemčiji tako hitro uspelo, da dvigne svojo industrijsko produkcijo na tako višino. Odgovor je razmeroma lahek. Po vojni so bili pri vseh zmagovalcih vojaški arzenali ali magacini prazni. Te je bilo treba najprej zopet napolniti. Politična napetost se je na svetu iz leta v leto stopnjevala in tako so bivši vojni zavezniki pričeli divjo tekmo v oboroževanju, ki je požirala donos državnih financ.

Nova zamisel o medevr. borbi proti živinskim boleznim

Kmetovalci in živinozdravniki iz desetih evropskih držav so sprožili zamisel o prvi strnjeni borbi proti živinskim boleznim, med katerimi je tudi slinavka in parkljevka, ki je doslej v teh državah povzročala za približno 400 milijonov dolarjev škode na leto.

Omenjena skupina kmetovalcev in živinozdravnikov je začela proučevati vprašanje preprečevanja živinskih bolezni na Nizozemskem, kjer so jim dali za to na razpolago vzorne kmetije in najmodernejše mlekarske obrate.

Za svoja tromesečna proučevanja, ki so jih vršili letos poleti, so izbrali Nizozemsko, ker ima zelo napredno kmetijsko in mlekarsko industrijo. Za predavanja o živinskih boleznih in sorodnih predmetih so skrbeli Nizozemci. Finančno pomoč je dala ameriška Uprava za vzajemno varnost, ki je v preteklosti omogočila tisočim evropskim kmetovalcem in kmetijskim strokovnjakom, da so v študijske namene obiskali Združene države. Za ta prvi medevropski sestanek so nudili pomoč iz načrta Uprave za vzajemno varnost za kmetijsko tehnično pomoč in tako omogočili evropskim kmetovalcem, da so obiskali bolj napredno državo, kot je njihova lastna, da se kaj nauče od nje.

Z načrtom za tehnično pomoč, ki smo ga pravkar omenili, so se že prej lahko okoristile vse države, ki so to želele. Uprava za vzajemno varnost je nudila tudi pomoč ameriških strokovnjakov, ki so dajali nasvete o sodobnem kmetijstvu in modernem predelovanju mleka, vendar pa so se evropski kmetovalci prvič zbrali na Nizozemskem, kjer so med seboj pretresali razne probleme ter jih skušali rešiti s pomočjo medsebojnih izkustev.

Kmetijski zastopniki so se lahko na lastne oči prepričali, kako razveseljive uspehe je dosegla Nizozemska pri preprečevanju slinavke in parkljevke, še posebno pa pri preprečevanju živinske jetike.

Za preprečevanje te poslednje nevarne bolezni je začela izvajati petletni načrt. Po določilih tega načrta, ki so ga kmetovalci soglasno sprejeli, plačuje vsak kmet posebno pristojbino v znesku 80 centov na vsakih sto kilogramov mleka, ki ga dobi od svojih krav. Določili so časovni rok, v katerem mora poskrbeti, da njegova živina ne bo več pozitivno reagirala na cepljenje proti jetiki, in če mu to v določenem roku uspe, mu povrnejo skoraj 70% plačane denarja, če mu ne uspe, pa ta denar izgubi.

V letni izgubi 400 milijonov dolarjev, ki jo terja slinavka in parkljevka, pa še nikakor ni vključena vsa škoda, ki jo povzročajo ultramikroskopični virusi te bolezni. Zaradi zmanjšanja mesa, mleka in drugih živil ter zaradi zvišanja produkcijskih stroškov, do katerih ta bolezen neizogibno vodi, prizadene neposredno ali posredno vse evropsko prebivalstvo.

V večini držav skušajo preprečiti razširjanje slinavke in parkljevke s tem, da cepijo živino, preden je izpostavljena okuženju. Prav do pred kratkim so pridobivali cepivo iz jezika zdrave živali, ki so jo bili

namenoma okužili s to boleznijo. To žival so 24 ur pozneje ubili. Cepivo, ki so ga dobili iz jezika ene živali, je zadoščalo za cepljenje 300 glav živine. Če bi hoteli pridobivati velike količine tega cepiva, bi moral torej vsak laboratorij imeti velike živinske hleve in tako pridobivanje je bilo poleg tega zelo drago.

Po zaslugi holandskega živinozdravnika dr. H. Frankela, pa danes lahko pridobivajo cepivo iz jezika živali, ki so bile zaklane v klavnicah. Laboratorij torej ne potrebuje več lastnih hlevov, pač pa mora biti dovolj blizu kake klavnice, da lahko dobi jezik živali v teku ene ure po zakolu.

Ta metoda, za razvoj katere je dala Nizozemski pomoč Uprava za vzajemno varnost, je mnogo cenejša in omogoča, da pridobijo vse cepivo, ki je potrebno za zaščito te nevarne živalske kuge. Mnogi živinozdravniki iz drugih držav niso bili popolnoma prepričani o uspehu tega novega postopka. Ko pa so se predstavniki teh držav na Holandskem lahko na lastne oči prepričali, kako dobro se obnese, in ko so se o njem lahko osebno porazgovorili z dr. Frankelom samim, so spremenili svoje prvotno mnenje.

Do sedaj pridobivajo cepivo v večjih množinah samo nekatere države in za izvoz v tujino ga jim ostaja le malo. V primeru potrebe pa so rade priskočile na pomoč deželam, kjer je slinavka in parkljevka zavzela nevaren obseg. Živinozdravniki in kmetijski predstavniki so zato izrazili željo, da bi se ta meddržavna pomoč izpremenila v pravo mednarodno borbo proti živinskim boleznim. Na zalogi naj bi bilo dovolj zdravil in pripomočkov, ki bi jih lahko dali na razpolago sleherni državi, ki bi jih potrebovala. Poleg tega naj bi ustanovili mednarodne laboratorije za raziskovanja, ki naj bi vodila do popolnega iztrebljenja nekaterih živinskih bolezni v Evropi.

Po vsakodnevnih predavanjih in praktičnih prikazovanjih so omenjeni zastopniki — ki so prišli iz Avstrije, Francije, Grčije, Italije, Jugoslavije, Luksemburga, Portugalske, Turčije, Velike Britanije in Zahodne Nemčije — med seboj primerjali, kako skušajo pri njih doma zaveziti živinske bolezni. Ti razni ukrepi gredo od nenehnega prepričevanja kmetov naj namesto naravnega oplojevanja dajo raje prednost umetnemu, do priporočanja, naj stranske produkte, ki jih dobijo pri predelovanju mleka in ki jih dajejo živini, prej segrejejo do določene temperature, da uničijo vse škodljive bakterije. V nekaterih državah že razkužujejo odpadke po posebnem postopku, da preprečijo, da bi se živina nalezla kake bolezni.

Te ukrepe, ki so sicer zelo koristni, pa so doslej izvajale le nekatere države, posamezni kraji ali pa samo posamezniki. Na Nizozemskem zbrani predstavniki pa so se vsi strinjali, da bi bila borba proti živinskim boleznim mnogo učinkovitejša, če bi zajela mednarodni obseg in to ne samo zato, ker okužba ne pozna nikakih meja, ampak tudi zato, ker bi omogočila koristno izmenjavanje mnenj in pomoči.

LURD — svetovni fenomen

(5. nadaljevanje)

„Ali se tvoja dama giblje, ali govori?“
„O, pač! Giblje se, smeje se, govori z menoj. Med drugim me je prosila, naj prihajam skozi 14 dni k skali.“
„In ti, kaj si ti odgovorila?“
„Obljubila sem ji seveda, da bom prišla.“
„In kaj pravijo tvoji ljudje, tvoji starši k temu?“
„V začetku so pač mislili, da je vse samo domišljija.“
Tukaj jo je komisar prekinil: „O, ti imajo prav, verjemi mi, prav nič drugega ni kakor domišljija!“
„Da, vem, da so ljudje, ki tako sodijo. Kljub temu sem gotova, da se ne varam.“
„Poslušaj! Če bi bila tvoja dama resnično oseba kakor vse druge, bi jo vendar morali tudi vsi drugi videti. Kako je to, da se to ne zgodi?“
„Gospod, tega vam ne vem povedati. Toda morem vam zagotoviti, da je dama, ki jo vidim, resnična in živa oseba.“ —
Ali si je torej Bernardka samo domišljevala, da vidi nadzemeljsko prikazen? Ali je hotela druge varati? Tako domišljija se imenuje s tujo besedo halucinacija. Ali je imela Bernardka halucinacije?
Halucinantje nikoli ne vedo vnaprej, koliko halucinacij bodo imeli. Bernardka pa je po tretji prikazni, 18. februarja 1858, izpovedala, da jo je Prikazen pozvala, naj prihaja skozi 14 dni k votlini.
Tudi pri Bernardki so včasih prikazovanja izostala kljub istim okoliščinam. Halucinacije pa se pojavljajo z mehanično natančnostjo, kakor hitro je k halucinaciji nagnjena oseba na gotovem kraju in v gotovem položaju.

Bernardkine vizije (prikazni) torej nimajo nobenih halucinacijskih znakov na sebi. — Tudi Bernardka ni po 16. juliju 1858 imela nobenih prikazni več, četudi je vedno zopet zahajala k votlini in tam molila.
Sploh so halucinacije nekaj boleznega in k halucinacijam nagnjenim osebam polagoma popolnoma opeša razum. Bernardka pa je bila popolnoma zdrave pameti in je taka ostala do smrti. Prefekt Massy je pozval tri zdravnike, naj Bernardko preiščejo, če je pri zdravi pameti. Zdravniki pa niso mogli ugotoviti nobenega sledu kakšne duševne zmedenosti. Dr. Balencie, eden od teh treh zdravnikov, je zapisal l. 1878: „Halucinacija ne more prinesiti nič novega. Halucinacije so samo kombinacije predstav, ki jih je človek že imel. Bernardka pa izve v svojih vizijah (prikaznih) nekaj novega, njej popolnoma neznanega.“
To se je posebno jasno pokazalo pri 16. prikazni, 25. marca 1858. Ta dan ji je Prikazen povedala svoje ime. „Brezmadežno Spočetje sem.“ Bernardka teh besed še nikdar ni slišala in jih je morala celo pot ponavljati, ko je šla h gospodu Peramalu, da jih ni pozabila.
Se isti dan (25. marca) je Bernardka obiskala davkarja Estrada, ki je prikazen natančno popisal. Pri tem je Bernardka vprašala Estradovo sestro: „Draga gospodična, bodite tako dobri in povejte mi, kaj pomeni pravzaprav Brezmadežno Spočetje?“
„Ali tega ne razumeš?“
„Ne.“ —
Sijajen dokaz, da Bernardkine vizije niso bile nikake halucinacije ali domišljije.
Čisto nekaj posebnega je tudi Bernardkina neustrašenost. Zasliševala sta jo državni pravdnik in preiskovalni sodnik; grozili so ji z ječo. Ona pa ni pri tem pokazala niti najmanjšega strahu ali razburjenosti. Tudi to je do-

kaz, da si svojih prikazni ni izmislila in da je za njo stala in jo podpirala višja moč.
Občudovanja vredna je tudi Bernardkina in Bernardkinih staršev nesebičnost. Dr. Dozú piše v svoji knjigi „Lurška votlina“: „Če bi bila hotela odpreti svoje roke, bi bila postala v naši sredi bogata in mogočna, toda blesk zlata je ni preslepil.“
In župnik Peramal je pisal svojemu škofu Loransu (Laurence) v Tarb: „Zelo spomina vredno je, da ta uboga deklica iz ljudstva, ki ji pogosto manjka vsakdanji kruh, z velikim dostojanstvom odklanja vsa ponudena darila.“
Bernardka, da bi bila varala svet? Zakaj? Kakšno korist bi bila imela od tega? Nikdar ni sprejela darov, ki so jih ji ponujali. Družina Subirú je bila revna. Cele vozove živil so pripeljali pred hišo, a vse so morali zopet odpeljati. Kmetje so morali jerbese, napolnjene s sadeži, zopet odnesti domov. Nekega dne je hotela neka visoka gospa spustiti zavitek denarja v njen predpasnik; Bernardka je skočila na stran in denar je padel na tla.
Verjetno je, da je ena izmed Bernardki namenjenih skrivnosti obstojala v tem, da ne sme sprejemati nobenih daril.

LURD — SVETOVNI FENOMEN (Popravek)
V zadnji številki so se vrinile pri tiskanju nekatere napake. Glasiti se mora:
G. Peramal je prebledel in rekel s tresočim glasom:
„Kdo ti je rekel to besedo?“ — „Gospa!“ — „Ali je še nikdar nisi prej slišala?“ — Itd.
In v tretji koloni se mora glasiti:
Cerkvena oblast je dogodke v Lurdu natančno in skrbno preiskala in izjavila, da so nadnaravnega (ne: mednarodnega!) značaja.

Skrbi? Zakaj si boš belil lase, s pecivom pride sreča do te.

König
BACKPULVER mit den Bilderrezepten

OBČINA BISTRICA PRI PLIBERKU
Naš župan Pirkl je zapustil našo občino in se preselil v Blaško občino. Tako smo bili dalj časa brez župana, oziroma je gospod Pirkl iz Blaške občine še vodil posle pri naši občini. V torek, 9. februarja pa so se sestali občinski možje pod vodstvom okrajnega glavarja dr. Wagnerja, da volijo novega župana. Desničarske stranke so se tokrat združile v enoto in so izvolile za župana Jakoba Čajčman pd. Sotora v Breški vasi. Novi župan je bil izvoljen s sedmimi glasovi: 2 OeVP, 1 VdU in 4 glasovi slovenske liste. Socialisti so volili svojega moža, ki pa je dobil samo pet glasov. Pozdravljamo ta preokret v naši občini. Tako je dobila občina domačina in kmeta za župana, saj je vendar naša občina predvsem kmečka občina. Leta sem je bil župan ne-

zmožen našega domačega jezika; zato pozdravljamo, da imamo sedaj župana, s katerim se moremo tudi po domače pogovarjati. Sicer ne bo dolga doba njegovega vladanja, ker so občinske volitve pred vratmi. Pa upamo, da bodo nove občinske volitve prinesle tisto skupnost, ki bo izvolila zopet domačina — kmeta za župana v naši občini.

„Restaurant“ Mikula - Karnuten Stüberl
se priporoča cenjenemu občinstvu iz dežele, posebno iz Hodiš, Radiš, Medgorja in Zilje z dunajsko kuhinjo, negovana izborna vina, mizla in topla jedila vedno na razpolago
MARIA & FRANZ MIKULA
Celovec-Klagenfurt, 8.-Mai-Strasse 43

Poljedelski stroji
popravila motorjev hitro in poceni v naši strokovni delavnici
C. PROSCH Poljedelski stroji in nadomestni deli
CELOVEC — KLAGENFURT, Adlerweg 19. — Tel. 23-29

KINO
CELOVEC-KLAGENFURT
PRECHTL
Od 19. do 25. II. „Salto mortale“
STADTTHEATER
Od 19. do 25. II. „Tagebuch einer Verliebten“ (ni za mladino)
DOBRLA VES
20. II. ob 20. uri in 21. II. ob 16. uri „Saison in Salzburg“ (tudi za mladino).
24. II. ob 20. uri „Der Dieb von Bagdad“, barvni film (tudi za mladino).

Kulturer VILLACH

Krmilna korita, betonska okna, premog in drva! Stefan BERGER (Bürstenberger) Klagenfurt, Waag-gasse 14 in Rosentaler Strasse 40. Najpotrebnejše je dobra postelja, v kateri se dobro in zdravo spi. Okorn osnaži nepokvarljivo vaše žimnice (madrace) s specialnim strojem od zdravju škodljivega prahu. Zjutraj odpelje, zvečer že gotovo vrne nazaj. OKORN, Klagenfurt-Celovec, Völkemarkterpl.

PIHALNI INSTRUMENTI:
Krilovka, prvovrstne nemške kvalitete š. 1180.—, trobente š. 1050.— itd.
SAKSOFONI:
Es — alt š. 2650.—
B — tenor š. 2950.—
Glasb. hiša - Musikhaus **MERGETH**
Celovec - Klagenfurt, Burggasse 23
Gumijaste škornje, gumijaste čevlje in galoše kupite že sedaj **NEUNER**, Celovec — Klagenfurt.
HARMONIKE vseh svetovnih znamk Hohner, Marinucci, Soprani, Scandalli kupite najcenejše in na obroke
MERGETH - Celovec-Klagenfurt samo Burggasse 23
Gumijasti škornji, delavski čevlji najceneje v trgovini s čevlji **NEUNER** — Klagenfurt

Traktor-privesnik, oši, ročaji ter rabljeni gumijasti obroči, kakor nadomestni deli za anglo-ameriška vozila ugodno pri
Schrottvertrieb
FRANZ RUMWOLF
Celovec - Klagenfurt, Flatscherstrasse 18, tel. 37-78.
Mala kmetija v okolici Celovca s prav dobrimi poslopji in trdo streho, vse obokano, 16 oralov, arondirano, se prodaja poceni vprašanje in dopisi na upravo lista.

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 5.
Blago za pohištvo, gradl za blazine, oprtnice, motvoz, umetno usnje, afrik, juta, dekoracijsko blago najceneje pri **NEDELKO**, Celovec, 8.-Mai-Strasse 11.

Eternit

Albert Fleischmann
KROVSKI MOJSTER
CELOVEC-KLAGENFURT
Wulfengasse 2a - Tel. 15-23
nasproti deželne vlade.
Vogal Viktringer Ring-ø

ELBLHOF - Enodnevni piščanci vedno zaželeni in zahtevani
Dobavljamo bele Leghorn, jerebičaste Italijanke, rodlendarke, Ney-Hampshire, Barre-Rocks, mlade piške, gosja piščeta. Peking-race in bronaste putke Vsako sredo
FR. in J. ZUBER
Celovec-Klagenfurt, tel. 23-70

Solid
Leistungsfähig
Altbekannt
MÖBEL
Altbewährt
Klagenfurt, St.-Veiter-Strasse 15
Telefon 22-58

Dolgo žije, ki SCHLEPPE pije

Nova poizkusna postaja za kmečko domače gospodarstvo je krita s „Pratschovo“ opeko. Kljubovala bo vsem vremenskim neprilikam, jamčila učnemu osebju in učencem neoviran razvoj.

Najboljšo strešno opeko in vsako stavbno gradivo dobavlja trvdka
ALOIS PRATSCH
CELOVEC - KLAGENFURT, Lastenstrasse 11
Telefon 21-31

Velika izbira in poceni
Zastori — preproge — blago za pohištvo
KARL KLINGE
Celovec - Klagenfurt, 8.-Mai-Strasse 28-30
Lastna delavnica za oblažinjeno pohištvo

Kmetovalci, pozor!
Kdor ima na prodaj les, rabi denar, strešno opeko cement, bukova drva, naj se zaupno obrne na trvdko
JOHANN ŽAGAR
CELOVEC-KLAGENFURT, Rampenstr. 15

WM

DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM
od 14. do 21. marca 1954
Moda — tehnika — industrija in obrtništvo. — Kmetijska in gozdarska razstava
Mednarodna avtomobilska in dvokolesna razstava (na Rotundengelände)
Osební in tovarni avtomobili, motorna kolesa, kolesa, prikloniki, obode, nadomestna dela. Znižana vozina na železnicah in avtobusih za 25 odstotkov.
Sejemске izkaznice pri deželnih trgovskih zbornicah, pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah in pri prodajalnicah, ki so označene z lepaki.

NAGLUŠNI
Brezplačno, nevezano predavanje, brezplačen pregled ušes in nasvet za glušne naprave
Obiščite nevezano naše specialiste v Celovcu-Klagenfurt, 25. februarja Sanitätshaus Fial, Alter Platz 30 od 14. do 18. ure.
Doplačila bolniških blagin — plačila na obroke
Siemens-Reiniger-Werke A. G., Graz, Keesg. 4

KREISSÄGEWELLEN
KREISSÄGEN
HOBELZAHN-ZUGSÄGEN
SCHMIRGELSCHLEIBEN
HOLZHACKEN, SÄPPEL
sowie Sägefeilen usw., beziehen Sie günstig durch
Franz Napotnik
Eisen- und Farbenhandlung, Pflanzenschutzmittel
BAUSTOFFE-GROSSHANDEL
Klagenfurt, Priesterhausgasse 24 - Ruf 34-47

Premog — Drva
GRESSEL
Vhod Stoiser & Wolschner Bahnstraße 87, tel. 25-43

Šivalni stroji
Truppe & Ermann
BELJAK — VILLACH
Widmannsgasse 41, vogal Kirchenplatz
plačila na obroke

Prodajamo naprej tako poceni !!!
G. UMSCHADEN
Celovec-Klagenfurt Am Fleischmarkt